Rok VIII. Nr. 7-8.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE. 15. sierpnia 1931.

Pozycja TREŚĆ: Strona

Cena nr. 7-8 . . . . zł 1,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego P. K. O. 301 973

Redakcja Dz. U. W. O. P. mieści się w Wydziale Ośw. Publicz. Wojew. Śląskiego.

Cena ogłoszeń:
cała strona 50 zł, 1/2 strony 25, 1/4 strony 12 zł 50 gr

Administracja „Dziennika Urzędowego Wydz. Ośw. Publicznego" „Gazety Urzędowej" i „Dziennika Ustaw Śląskich" Katowice, Województwo.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 105.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Nr. II-13196/31.
Warszawa.

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 30 czerwca 1931 r.
o przedłużeniu mocy zarządzenia z dnia 17 sierpnia 1929 r.

Ze względu na trudności w zorganizowaniu t. zw. praktyki przedegzaminowej dla wszystkich kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich przedłużam aż do odwołania moc zarządzenia z dnia 17 sierpnia 1929 r. w sprawie dopuszczania w okresie przejściowym do egzaminu na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich kandydatów, nie posiadających odbytego studjum pedagogicznego lub odbytej dwuletniej praktyki przedegzaminowej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 136).

Minister:
(—) **Sł. Czerwiński.**

106

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
w Warszawie, dnia 22. kwietnia 1931 r.
Nr. IV. SW. 2563/31.

W sprawie tytułu doktora, uzyskanego w uczelni zagranicznej.

Wobec tego, że nadawanie tytułów doktorskich należy do kompetencji uczelni akademickich na podstawie art. 3 i 92 ustawy o szkołach akademickich z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 494) i tytuł ten jest ustawowo chroniony w myśl art. 96 tejże ustawy, uzyskanie stopnia doktora w uczelni obcego państwa, nie uprawnia do posługiwania się w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej tytułem doktora, o ile nie zostanie przy tytule wymieniona wyraźnie uczelnia zagraniczna, gdzie tytuł został uzyskany.

Naczelnik Wydziału.
(—) **Józef Stypiński.**

107

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK

z dnia 5 czerwca 1931 r. Nr. I. WF-3945/31 w sprawie badań zdrowotnych kandydatów do szkół zawodowych.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Wydziału Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj wszystkich szkół zawodowych.

Na podstawie badań lekarskich, przeprowadzonych w związku z badaniami psychotechnicznemi młodzieży kilku szkół rzemieślniczych przez Instytut Psychotechniczny w Warszawie, stwierdzono, że dość znaczny odsetek tej młodzieży nie odpowiada pod względem fizycznym i zdrowotnym wymogom pracy w określonym zawodzie, jak również, że stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne istniały jeszcze przed wstąpieniem do szkoły.

Mając na względzie z jednej strony dążność do zapobiegania tak zwanym chorobom zawodowym, a z drugiej pragnienie zaoszczędzenia młodzieży, przygotowującej się do tego lub innego zawodu, rozczarowań i rozgoryczeń z powodu ewentualnej konieczności zmiany zawodu ze względów zdrowotnych, — władze szkolne dążyć winny do możliwie jak najstaranniejszego doboru materjału uczniowskiego, zgłaszającego się do szkół zawodowych rozmaitego typu.

Zechcą przeto Dyrekcje żądać od lekarzy (lekarek) szkolnych przeprowadzenia badania przed egzaminem, lub ostatecznem przyjęciem wszystkich zgłaszających się kandydatów (tek) do szkół zawodowych pod względem ich przydatności fizycznej i zdrowotnej do tego lub innego zawodu. Nieodpowiednich należy dyskwalifikować. Jako wytyczne przy wydawaniu opinij powinny służyć wskazówki, podane w wydawnictwach Instytutu Psychotechnicznego w Warszawie, ulica Mokotowska 51 — 53: „Zestawienie braków fizycznych i stanów patologicznych w zakresie zawodoznawstwa“ i „Młodzież szkół zawodowych w świetle badań psychotechnicznych“. Książki te winny się znajdować w każdej bibljotece szkoły zawodowej i zapoznać się z niemi winien każdy lekarz szkół zawodowych.

W sprawozdaniach rocznych lekarze szkolni będą podawali liczbę kandydatów, zbadanych przez nich, a także, ilu z pośród kandydatów zdyskwalifikowali i z jakiego powodu.

Podsekretarz Stanu.
(—) K. Pieracki.

108

ROZPORZĄDZENIE
Śląskiej Rady Wojewódzkiej
z dnia 10. lipca 1931 r.
zawierające

Statut organizacyjny Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach.

Na podstawie art. 1, 3 i 10 ustawy z dnia 30. marca 1931 r. (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 17. z roku 1931) postanawia się co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe w Katowicach są zakładami wojewódzkiemi i obejmują:

Szkoły średnie:

1) 4-letnią szkołę Techników-mechaników,
2) 4-letnią szkołę Elektrotechników,
3) 4-letnią szkołę Techników budowlanych,
4) 4-letnią szkołę Techników drogowych,
5) 4-letnią szkołę Techników-chemików,
6) 4-letnią szkołę Techników-ceramików,
7) 4-letnią szkołę administracji kolejowej i przemysłowej.

Szkoły niższe:

1) 2-letnią szkołę mistrzów maszynowych,
2) 2-letnią szkołę mistrzów elektrotechnicznych,
3) 3-letnią szkołę sezonową podmistrzów budowlanych,
4) 2-letnią szkołę mistrzów drogowych,
5) 2-letnią szkołę mistrzów koksowniczych i gazowniczych,
6) 3-letnią szkołę mistrzów hutniczych,
7) 2-letnią szkołę laborantów chemicznych.

Specjalne kursy zawodowe.

Urządzenia pomocnicze:

Siłownię, warsztaty, pracownię badawczą wytrzymałości materjałów, pracownię psychotechniczną, laboratorja, bibljoteki szkolne, zbiory planów, tablic, modeli, rysunków, wzorów i t. p.

§ 2.

Wymienione w § 1 szkoły i kursy są zgrupowane w wydziały a mianowicie:

A. Wydział mechaniczny:

4-letnia szkoła Techników mechaników,
2-letnia szkoła mistrzów maszynowych,

B. Wydział elektrotechniczny:

4-letnia szkoła elektrotechników,
2-letnia szkoła mistrzów elektrotechnicznych.

C. Wydział Budowlany:

4-letnia szkoła Techników budowlanych,
3-letnia sezonowa szkoła podmistrzów budowlanych.

D. Wydział Drogowy:

4-letnia szkoła Techników drogowych,
2-letnia szkoła mistrzów drogowych.

E. Wydział Chemiczny:

4-letnia szkoła Techników-chemików,
2-letnia szkoła laborantów chemicznych,
2-letnia szkoła mistrzów koksowniczych i gazowniczych.

F. Wydział Hutniczy:

3-letnia szkoła mistrzów hutniczych z oddziałami: hutniczym, walcowniczym i odlewniczym.

G. Wydział Ceramiczny:

4-letnia szkoła Techników-ceramików.

H. Wydział Ogólny:

4-letnia szkoła administracji kolejowej i przemysłowej.

Specjalne kursy wieczorowe, zależnie od zawodu wchodzą w skład odpowiednich wydziałów.

Urządzenia pomocnicze.

Urządzenia pomocnicze jak: siłownia, warsztaty i pracownie stanowią odrębne jednostki administracyjno-gospodarcze.

§ 3.

A. Wydział mechaniczny i B. Wydział elektrotechniczny.

Zadaniem średnich szkół wydziału mechanicznego i elektrotechnicznego jest przyswojenie uczniom teoretycznych i praktycznych wiadomości w zakresie wybranej specjalności w takim stopniu żeby po ukończeniu szkoły byli uzdolnieni do spełniania obowiązków urzędników technicznych w kolejnictwie, przedsiębiorstwach przemysłowych, zawodowych i t. p. pełnienia funkcyj nauczycieli szkół rzemieślniczych i dokształcających zawodowych oraz instruktorów szkół zawodowych, względnie by po odbyciu praktyki, przewidzianej ustawą przemysłową, mogli kierować samodzielnie przedsiębiorstwem przemysłowem swego zawodu.

Zadaniem szkół mistrzów jest kształcenie pomocniczego personelu technicznego w zakładach maszynowych lub elektrotechnicznych jak przodowników, monterów, maszynistów, mistrzów warsztatowych i t. p. oraz na instruktorów dla szkół zawodowych względnie, by po odbyciu praktyki, przewidzianej ustawą przemysłową, mogli prowadzić samoiste przedsiębiorstwa lub jego działy.

C. Wydział Budowlany:

Zadaniem średniej szkoły wydziału budowlanego jest kształcenie młodzieży teoretycznie i praktycznie w zawodach budowlanych na pracowników technicznych w biurach budowlanych na samoistnych kierowników budowy, na nauczycieli szkół rzemieślniczych i dokształcających zawodowych oraz instruktorów szkół zawodowych, wreszcie po odbyciu praktyki, przewidzianej ustawą przemysłową, na przyszłych budowniczych.

Zadaniem szkoły mistrzów budowlanych jest kształcenie młodzieży na pracowników budowlanych, którzy po uzupełnieniu koniecznych wiadomości zawodowych, teoretycznych i praktycznych będą przygotowani do samoistnego wykonywania i prowadzenia robót budowlanych, oraz związanych z niemi czynności administracyjnych.

D. Wydział Drogowy:

Zadaniem średniej szkoły wydziału drogowego jest teoretyczne i praktyczne kształcenie młodzieży w zakresie budowy i konserwacji dróg, na pracowników technicznych w biurach budowlanych, w kolejnictwie, przedsiębiorstwach i t. p. na nauczycieli szkół rzemieślniczych i dokształcających zawodowych oraz instruktorów szkół zawodowych, wreszcie po odbyciu praktyki, przewidzianej ustawą przemysłową, na przyszłych przedsiębiorców budowy dróg.

Zadaniem szkoły mistrzów drogowych jest kształcenie młodzieży na samoistnych pracowników zawodowych, którym mają być powierzone obowiązki związane z wykonaniem i konserwacją dróg komunikacyjnych, ewentualnie instruktorów szkół zawodowych.

E. Wydział Chemiczny:

Zadaniem średniej szkoły wydziału chemicznego jest kształcenie techników chemicznych jako sił pomocniczych dla kierownictwa przedsiębiorstw w sprawach, związanych z ogólnemi czynnościami administracyjnemi, nadzorem nad normalnym przebiegiem produkcji i t. p., na nauczycieli szkół rzemieślniczych i dokształcających zawodowych oraz instruktorów szkół zawodowych, wreszcie po odbyciu praktyki, przewidzianej ustawą przemysłową, na samodzielnych kierowników mniejszych przedsiębiorstw i pracowni.

Zadaniem szkoły laborantów chemicznych jest przygotowanie technicznie wykształconego personelu pomocniczego w laboratorjach chemicznych oraz personelu zastępczego przy dozorowaniu i prowadzeniu ruchu fabrycznego.

F. Wydział Hutniczy:

Zadaniem szkół wydziału hutniczego jest:

a) kształcenie mistrzów hutniczych w obranej specjalności przez praktyczne i teoretyczne zaznajamianie ich z metodami pracy i ogólnym postępem nauk technicznych w wybranej specjalności oraz pracowników pomocniczych większych zakładów,

b) kształcenie kierowników mniejszych zakładów przemysłowych, oraz pomocniczego personelu technicznego w zakładach gazowniczych i koksowniczych.

G. Wydział Ceramiczny:

Zadaniem wydziału ceramicznego jest kształcenie i przygotowanie pomocniczego personelu technicznego przy produkcji fabryk i pracy biur ceramicznych większych zakładów, nauczycieli szkół rzemieślniczych i dokształcających zawodowych oraz instruktorów szkół zawodowych, względnie po odbyciu praktyki przewidzianej ustawą przemysłową, na kierowników samoistnych przedsiębiorstw ceramicznych.

H. Wydział Ogólny:

Zadaniem szkoły wydziału administracji kolejowej i przemysłowej jest kształcenie personelu biurowego dla przedsiębiorstw kolejowych, przemysłowych, technicznych i t. p. — przez przyswajanie mu oprócz wiadomości ogólnych także specjalnych, jakie w poszczególnych przedsiębiorstwach mają zastosowanie.

Specjalne kursy zawodowe.

Celem tych kursów, urządzanych w miarę zachodzącej potrzeby, jest rozszerzenie i udoskonalenie wiadomości zawodowych dla pracujących w poszczególnych gałęziach przemysłu.

Urządzenia pomocnicze.

Urządzenia pomocnicze mają na celu zapewnienie sprawności i organizację zbliżoną do normalnego ruchu fabrycznego oraz zapewnienie normalnego prowadzenia nauki, prac budowlanych i naukowych, wchodzących w zakres działalności Zakładów.

Organizację tych urządzeń określą osobne regulaminy, wydane przez Dyrektora Zakładów, a zatwierdzone przez Wojewodę Śląskiego.

§ 4.

Nauka odbywa się według programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na

wniosek Wojewody Śląskiego. Szczegółowe plany nauczania i ich zmiany oraz rozkłady godzin mają być przedkładane Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu.

Uczęszczanie na kursy specjalne zależy od wyboru zgłaszającego się, lecz z ograniczeniami, podanemi w programie kursu.

§ 5.

W szkole techników-mechaników, elektrotechników, techników budowlanych, techników drogowych, techników chemicznych i w szkole administracji kolejowej i przemysłowej nauka trwa lat 4, którą należy odbyć w okresie nieprzerwanym. Ewentualna przerwa nie może przekroczyć jednego roku nauki. Dopuszczenie do dalszej nauki po ewentualnej przerwie uzależnione jest od decyzji Rady Pedagogicznej. W szkole ceramicznej nauka trwa 8 półroczy. Naukę należy odbyć w okresie nieprzerwanym. Ewentualna przerwa nie może przekroczyć jednego półrocza nauki. Dopuszczenie do dalszej nauki po ewentualnej przerwie uzależnione jest od decyzji Rady Pedagogicznej.

Nauka w szkołach mistrzów maszynowych, elektrotechnicznych, drogowych, koksowniczych i gazowniczych oraz w szkole laborantów chemicznych trwa przez 4 półrocza, które należy ukończyć w ciągu 2 lat w okresie nieprzerwanym. Ewentualna przerwa nie może przekroczyć jednego kursu nauki. Dopuszczenie do nauki po ewentualnej przerwie uzależnione jest od decyzji Rady Pedagogicznej.

Nauka w sezonowej szkole podmistrzów budowlanych trwa przez 3 kursy pięciomiesięczne, które należy ukończyć w ciągu trzech lat.

Nauka w szkole mistrzów hutniczych trwa 6 kursów półrocznych, które należy odbyć w ciagu trzech lat w okresie nieprzerwanym. Ewentualne przerwy w nauce tak w szkole podmistrzów budowlanych jak i w szkole mistrzów hutniczych nie mogą przekroczyć jednego kursu nauki. Dopuszczenie do nauki po ewentualnej przerwie uzależnione jest od decyzji Rady Pedagogicznej.

Wyjątkowe przerwy w nauce szkolnej mogą nastąpić jedynie za zgodą Dyrektora Zakładów.

Uczniowie szkół średnich, z wyjątkiem szkoły chemicznej, administracji kolejowej i przemysłowej, mają odbywać podczas feryj letnich praktykę zawodową w odpowiednich przedsiębiorstwach przemysłowych, a z praktyki i z prac wykonywanych w tym czasie składają pisemne sprawozdania.

Między trzecim a czwartym rokiem nauki odbywają uczniowie 4-letnich szkół techników-mechaników i elektrotechników dwumiesięczną praktykę wakacyjną, uzupełnioną czteromiesięczną praktyką po czwartym roku nauki, przed wydaniem świadectwa. w warsztatach szkolnych Zakładu.

Uczniowie szkoły ceramicznej niezależnie od normalnej wakacyjnej praktyki zawodowej w przedsiębiorstwach ceramicznych są obowiązani półrocze szóste zużyć wyłącznie na praktykę zawodową.

§ 6.

Nadzór nad Śląskiemi Technicznemi Zakładami Naukowemi w Katowicach sprawuje w I. instancji Wojewoda Śląski, w II. instancji Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 7.

Czas trwania roku szkolnego określają rozporządzenia zwierzchniej władzy szkolnej.

Na kursach specjalnych trwa nauka zależnie od programu nauczania.

Dnie wolne od nauki i zajęć szkolnych oprócz niedzieli i dni świątecznych określają rozporządzenia zwierzchniej władzy szkolnej.

§ 8.

Cały inwentarz Zakładów i ich środki naukowe, materjały i wyroby są własnością Skarbu Śląskiego. Muszą one być wpisane do ksiąg inwentarza ruchomego zgodnie z obowiązującemi przepisami.

§ 9.

Formularze świadectw szkolnych wymagają zatwierdzenia Ministerstwa W. R. i O. P.

§ 10.

Prace uczniów winne być co roku wystawiane w lokalu szkoły i dostępne dla osób zainteresowanych.

Przedmioty wykonywane w warsztatach i laboratorjach szkolnych pozostaną własnością Zakładów Naukowych.

II. Władze szkolne.

§ 11.

Personel nauczycielski Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach stanowią: dyrektor, nauczyciele, asystenci i instruktorzy.

§ 12.

Na czele Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych stoi Dyrektor, który

a) reprezentuje Zakłady na zewnątrz,
b) przewodniczy Radzie Pedagogicznej i Radom Wydziałowym,
c) jest członkiem Rady Opiekuńczej,
d) kieruje sprawami Zakładów, związanemi z normalnym przebiegiem nauczania teoretycznego i praktycznego we-

dług zatwierdzonego programu nauki oraz czuwa nad działalnością wychowawczą i zachowaniem się uczniów w szkole i poza szkołą,
e) przedstawia władzy przełożonej wnioski w sprawach personalnych,
f) opiekuje się majątkiem szkoły,
g) nadzoruje prowadzenie inwentarza i urządzeń szkolnych,
h) przedkłada corocznie władzy przełożonej sprawozdania z pedagogicznej działalności Zakładów w oznaczonych terminach,
i) czuwa nad gospodarstwem Zakładów, prowadzeniem rachunkowości, ich dochodów i wydatków wogóle, a w szczególności funduszu obrotowego warsztatów i siłowni i przedkłada corocznie władzy przełożonej preliminarz budżetowy Zakładów,
j) czuwa nad przyjmowaniem wpływów oraz nad dokonywaniem wydatków ściśle według zatwierdzonego budżetu Zakładów,
k) zestawia miesięczne względnie roczne sprawozdania rachunkowe oraz ustala preliminarz przewidzianych rocznych dochodów i wydatków,
l) przedkłada władzy przełożonej na jej żądanie sprawozdanie z wykonania budżetu,
m) stawia wnioski w sprawie nadzwyczajnych wydatków w budżecie nieprzewidzianych,
n) udziela urlopów personelowi Zakładów do 8 dni,
o) wykonuje władzę dyscyplinarną nad uczniami, a w wypadku cięższego naruszenia regulaminów przedstawia sprawę decyzji Radzie Pedagogicznej.

§ 13.

Sprawami każdego wydziału zawiaduje nauczyciel, jako kierownik wydziału a) mechanicznego, b) elektrotechnicznego, c) budowlanego, d) drogowego, e) chemicznego, f) hutniczego, g) ceramicznego, h) ogólnego.

Sprawami urządzeń pomocniczych, jako osobnych jednostek administracyjnych zawiadują kierownicy lub zawiadowcy.

Kierownik wydziału

a) czuwa nad sprawami wydziału pod względem dydaktycznym i administracyjnym w zakresie ustalonym przez Dyrektora Zakładów,
b) przedstawia Dyrektorowi Zakładów do zatwierdzenia rozkłady godzin i szczegółowe plany nauczania,
c) przedstawia Dyrektorowi Zakładów preliminarz potrzeb budżetowych Wydziału, w oznaczonych terminach.

Kierownicy Wydziałów, kierownik względnie zawiadowcy warsztatów, siłowni, zbiorów, pracowni i laboratorjów, prowadzą

ewidencje powierzonego im inwentarza, rachunki ewentualnych dochodów, a w miarę potrzeby pełnią dodatkowe czynności administracyjne, powierzone im przez Dyrektora.

§ 14.

Nauczyciele obowiązani są do ścisłego przestrzegania programu i planu nauki, utrzymywania środków pomocniczych i prac uczniów w należytym porządku oraz pełnienia czynności administracyjnych i wychowawczych, powierzonych im przez Dyrektora Zakładów.

§ 15.

Do pomocy nauczycielom w zakresie ich pracy dydaktycznej przydziela się na wniosek Dyrektora Zakładów i za zgodą Wojewody Śląskiego asystentów, których obowiązki określa osobny regulamin, wydany przez Wojewodę.

Instruktorzy pomagają nauczycielom w zawodowym szkoleniu młodzieży.

§ 16.

Organem Dyrektora Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w zakresie administracji zakładów jest biuro administracyjne. Biuro administracyjne składa się z kierownika administracyjnego i pomocniczego personelu.

III. Rada Pedagogiczna.

§ 17.

Radę Pedagogiczną stanowią: dyrektor, kierownicy wydziałów, po 2 delegatów z każdej szkoły, kierownik warsztatów i lekarz szkolny.

Radzie Pedagogicznej przewodniczy z urzędu dyrektor Zakładów, a w razie jego nieobecności ustanowiony przez Dyrektora zastępca. Protokół prowadzi urzędnik administracyjny, wyznaczony przez Dyrektora Zakładów. Radę Pedagogiczną zwołuje Dyrektor Zakładów w miarę potrzeby lub na żądanie ⅓ części wszystkich członków grona nauczycielskiego Zakładów. Rada winna odbyć conajmniej 4 posiedzenia w ciągu roku szkolnego. Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Protokóły, wpisane do osobnej księgi, podpisują: przewodniczący i protokólant.

Odpisy protokółów przesyła Dyrektor Zakładów Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu.

§ 18.

Do zakresu czynności Rady Pedagogicznej należą sprawy nauczania i wychowania. W szczególności Rada Pedagogiczna:

a) decyduje o przyjęciu uczniów nowowstępujących, co do

których Rada Wydziałowa uchwaliła odnieść się do Rady Pedagogicznej,

b) decyduje w wypadkach odmownej decyzji Rady Wydziałowej o przyjęciu ich na wyższe semestry,
c) w razie ważniejszych przewinień uczniów sprawuje władzę dyscyplinarną. Kara wydalenia ze szkoły wymaga zatwierdzenia przez Śląski Urząd Wojewódzki,
d) opinjuje opracowane przez Rady Wydziałowe rozkłady godzin, szczegółowe plany nauczania oraz opinjuje opracowane wnioski w sprawie zmian w programach nauki,
e) współdziała w opracowaniu regulaminów szkolnych,
f) rozpatruje podania o stypendja i ulgi w opłatach szkolnych, co do których Rady Wydziałowe wypowiedziały się odmownie i wnioski swe przedstawia do zatwierdzenia Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu.

Rada pedagogiczna wybiera na początku roku szkolnego po jednym delegacie z każdego wydziału do Rady Opiekuńczej.

IV. Rada Wydziałowa.

§ 19.

Jako organ pomocniczy i opinjodawczy Rady Pedagogicznej tworzy się Rady Wydziałowe. Radę Wydziałową stanowią Dyrektor Zakładów, kierownik wydziału, oraz nauczyciele szkół danego wydziału. Radzie Wydziałowej przewodniczy z urzędu Dyrektor Zakładów, a w jego nieobecności kierownik wydziału.

Protokół prowadzi urzędnik administracyjny Zakładów, wyznaczony przez Dyrektora.

Radę Wydziałową zwołuje Dyrektor Zakładów lub też z jego upoważnienia i w jego imieniu kierownik Wydziału.

Rada Wydziałowa winna odbyć conajmniej 6 posiedzeń w ciągu roku. Na żądanie 1/3 części członków Rady Wydziałowej powinien Dyrektor zwołać posiedzenie Rady Wydziałowej. Uchwały Rady Wydziałowej zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Protokóły z posiedzeń Rady Wydziałowej wpisuje się do osobnej księgi. Odpis protokółu przesyła się Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu.

§ 20.

Do zakresu czynności Rady Wydziałowej należą sprawy dotyczące szkół i kursów, zgrupowanych w Wydziale.

W szczególności Rada Wydziałowa:

a) decyduje o przyjęciu uczniów nowowstępujących,
b) ocenia postępy i sprawowanie uczniów, proponuje przyjęcie ich na wyższe semestry,
c) opracowuje i przedstawia do uzgodnienia i zatwierdzenia wewnętrzne regulaminy wydziału,

d) ustala projekty rozkładu lekcyj oraz opracowuje wnioski w sprawie zmian w programach nauki wydziału,

e) opinjuje podania o stypendja i o ulgi w opłatach szkolnych,

f) przedstawia Radzie Pedagogicznej wnioski dyscyplinarne.

Rady wydziałowe wybierają na początku roku szkolnego ze szkół, wchodzących w skład Wydziału po 2 delegatów do Rady Pedagogicznej.

V. Rada Opiekuńcza.

§ 21.

Zadaniem Rady Opiekuńczej jest dbanie o rozwój szkoły, pomoc w dostosowaniu jej do potrzeb przemysłu i techniki oraz piecza nad potrzebami kształcącej się młodzieży.

§ 22.

Skład oraz zakres działania Rady Opiekuńczej określa statut normalny, wydany przez Ministerstwo W. R. i O. P.

VI. Uczniowie.

§ 23.

Uczniowie Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach dzielą się:

1. na zwyczajnych, którzy obowiązani są do uczęszczania na wszystkie przedmioty, objęte planem nauki,

2) na nadzwyczajnych, którzy pobierają naukę przedmiotów, przewidzianych w programach kursów specjalnych, urządzanych za zgodą Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego na wniosek Rady Pedagogicznej.

§ 24.

Jako uczniowie zwyczajni mogą być przyjęci do klasy 1-szej szkół średnich wydziału mechanicznego, elektrotechnicznego, budowlanego, drogowego, chemicznego, hutniczego, ceramicznego oraz administracyjnego kandydaci, którzy udowodnią:

1. że ukończyli 14 rok życia lub go ukończą w kalendarzowym roku zapisu,

2. a) ukończenie conajmniej 7 oddziałów sześcio- lub siedmioklasowej publicznej szkoły powszechnej, albo

b) ukończenie conajmniej 3 klas państwowej lub prywatnej, posiadającej prawa publiczności, średniej szkoły ogólnokształcącej, albo

c) ukończenie szkoły rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub przez Ministerstwo W. R. i O. P. uznanej za równorzędną, albo

d) ukończenie odpowiedniej ilości klas innych szkół, które będą uznane przez Ministerstwo W. R. i O. P. za równorzędne.

Ostatnie świadectwo szkolne winno być zaopatrzone klauzulą odejścia, o ile ono nie jest równocześnie świadectwem ukończenia szkoły. Postęp niedostateczny z języków obcych nie wyklucza od przyjęcia do Zakładów.

3) posiadanie świadectwa przynależności państwowej,

4. posiadanie świadectwa moralności, wystawionego przez gminę, o ile pomiędzy zgłoszeniem się do szkoły a datą wystawienia ostatniego świadectwa szkolnego powstała przerwa, wynosząca 1 rok,

5. posiadanie świadectwa zdrowia i szczepienia ospy.

Przyjęcie uzależnione jest od wyniku egzaminu wstępnego z języka polskiego, arytmetyki, geometrji, fizyki i rysunków w zakresie materjału naukowego szkół, przewidzianych w punkcie 2a i 2b. Egzamin wstępny z języka polskiego odbywa się w 2 częściach: pisemny i ustny, natomiast z arytmetyki, geometrji i fizyki tylko pisemnie.

Kandydaci, którzy przy egzaminie wstępnym nie okażą należytego przygotowania z arytmetyki, geometrji i fizyki mogą być dodatkowo poddani egzaminowi ustnemu. O ile kandydaci przy wyniku egzaminu wykażą braki, które ich nie kwalifikują do przyjęcia na I. kurs wybranego wydziału, mogą być w miarę wolnych miejsc i przy zgłoszeniu się conajmniej 30 kandydatów przyjęci na jednoroczny kurs wstępny.

Uczniowie, którzy ukończyli kurs wstępny z dodatnim wynikiem, posiadają prawo pierwszeństwa w przyjęciu na kurs I. Jeżeli liczba zakwalifikowanych do przyjęcia kandydatów jest wyższa niż liczba wolnych miejsc, to po uwzględnieniu repetentów zostaną przyjęci przedewszystkiem kandydaci, którzy wykażą się najlepszym wynikiem egzaminu. Z pośród kandydatów o równych kwalifikacjach naukowych uwzględni się przedewszystkiem kandydatów starszych. Z pomiędzy nich mają pierwszeństwo posiadacze praktyki zawodowej i synowie rodziców, będących właścicielami pokrewnych przedsiębiorstw przemysłowych.

Ostateczne przyjęcie zależne jest od wyników badania psychotechnicznego.

Do klasy 2-ej mogą być przyjęci po uwzględnieniu repetentów i uczniów, przechodzących z klasy 1-szej kandydaci, którzy ukończyli klasę pierwszą innego krajowego zakładu o prawach państwowych tego samego typu i stopnia, oraz kandydaci, posiadający ukończone więcej niż 3 klasy szkół wymienionych w punkcie 2b. Wymienieni ostatnio kandydaci winni wykazać się praktyką w zakresie ćwiczeń warsztatowych klasy pierwszej. ponadto zdać egzamin wstępny w zakresie materjału naukowego klasy

pierwszej, o ile pomiędzy planami naukowemi Zakładów zachodzą różnice w programie nauki.

Do klasy 3-ciej mogą być przyjęci po uwzględnieniu repetentów i uczniów przechodzących z klasy bezpośrednio niższej kandydaci, którzy ukończyli klasę drugą innego krajowego zakładu o prawach państwowych tego samego typu i stopnia. Nie zdają oni egzaminu wstępnego, który należy przedsięwziąć tylko w wypadkach różnic, zachodzących pomiędzy planami naukowemi ich zakładów. Uczniowie klasy 1-szej i 2-giej średnich szkół wydziałów: mechanicznego, elektrotechnicznego, budowlanego, drogowego, chemicznego, hutniczego, ceramicznego i ogólnego mogą być przyjęci do klasy 2-ej względnie 3-ciej innego wydziału po zdaniu egzaminu uzupełniającego z przedmiotów zawodowych wydziału, na który przechodzą. Ćwiczenia warsztatowe, względnie laboratoryjne we wszystkich wypadkach może zastąpić odpowiednia praktyka, uznana przez Dyrektora Zakładów za wystarczającą.

Wpisy do średnich szkół wydziałów: mechanicznego, elektrotechnicznego, budowlanego, drogowego, chemicznego, hutniczego, ceramicznego i ogólnego odbywają się na warunkach i w dniach podanych przez Dyrektora Zakładów do wiadomości zainteresowanych w drodze publicznego ogłoszenia.

Na pierwszy kurs szkoły mistrzów maszynowych, elektrotechnicznych, drogowych, koksowniczych, hutniczych, podmistrzów budowlanych i laborantów chemicznych mogą być przyjęci kandydaci, którzy wykażą się:

1. świadectwem urodzenia na dowód, że ukończyli 18 rok życia lub go ukończą w kalendarzowym roku zapisu,
2. świadectwem ukończenia 7-miu oddziałów szkoły powszechnej lub 3 klas szkoły średniej ogólnokształcącej,
3. świadectwem ukończenia nauki w dokształcającej szkole zawodowej. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie może od złożenia takiego świadectwa zwolnić Rada Pedagogiczna Zakładów,
4. świadectwem ukończenia nauki zawodowej w odpowiednich zakładach przemysłowych (świadectwo czeladnicze) oraz conajmniej dwuletnią praktyką zawodową, po ukończeniu nauki zawodowej, względnie równowartościowem świadectwem conajmniej 5-cio letniej praktyki zawodowej w odnośnych przedsiębiorstwach,
5. świadectwem przynależności państwowej,
6. świadectwem zdrowia,
7. świadectwem moralności.

W razie zgłoszenia się ponad 40 kandydatów odbywa się egzamin konkursowy z języka polskiego, matematyki i rysunku odręcznego w zakresie materjału naukowego 7-mio klasowej szkoły powszechnej. Przy równych kwalifikacjach należy uwzględ-

nić przedewszystkiem kandydatów starszych z dłuższą praktyką zawodową.

Na kurs drugi względnie wyższy mogą być przyjęci po uwzględnieniu repetentów i uczniów, wstępujących z klas bezpośrednio niższych, absolwenci innych krajowych szkół o prawach państwowych tego samego typu.

Wpisy do szkół mistrzów, podmistrzów i laborantów odbywają się w terminie, podanym przez Dyrekcję Zakładów do wiadomości publicznej. Wpisu dokonuje się po uprzedniem badaniu psychotechnicznem i dodatnim wyniku egzaminu wstępnego.

Z odbytego egzaminu wstępnego sporządza się protokół, podpisany przez przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej i egzaminatorów bez wydania świadectw.

Przyjęcie uczniów nowowstępujących, z wyjątkiem przechodzących z innej szkoły tego samego typu, jest tymczasowe. Rada Pedagogiczna orzeka na wniosek Rady Wydziałowej w ciągu pierwszego półrocza o przyjęciu stałem. W wypadku, gdyby uczeń okazał się niezdolnym do dalszej nauki, Rada Pedagogiczna uchwala zwolnienie go ze szkoły.

O przyjęciu na kursy zawodowe decyduje Dyrektor Zakładów.

Studium prywatne jest niedopuszczalne.

§ 25.

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach i kursach nie może przekraczać w jednej klasie 40. Utworzenia równoległego oddziału w klasie pierwszej wymaga zatwierdzenia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

§ 26.

Uczniowie obowiązani są stosować się ściśle do regulaminu szkolnego. Wszelkie wykroczenia przeciwko regulaminowi karane będą w sposób przewidziany przepisami dyscyplinarnemi Zakładów.

W razie ciężkiego wykroczenia przeciwko regulaminowi Zakładów następuje wykluczenie ze szkoły w trybie przewidzianym w § 18.

Karze wykluczenia podlegają również uczniowie wykazujący stałe złe postępy w nauce. O każdorazowem wykluczeniu z tego powodu zawiadamia się Śląski Urząd Wojewódzki.

§ 27.

Uczniowie obowiązani są do nieprzerwanego uczeszczania na naukę przez cały czas jej trwania i mogą powtarzać każdy kurs najwyżej jednokrotnie. Tylko w wypadkach długotrwałej choroby lub pełnienia służby wojskowej mogą być uczniowie pozostawieni na tym samym kursie po raz trzeci i to za zgodą Urzędu Wojewódzkiego, na wniosek Rady Pedagogicznej.

§ 28.

Uczniowie Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach mają prawo korzystania z laboratorjów, pomocy naukowych, świetlic i t. p. urządzeń szkolnych w ramach określonych regulaminem Zakładów.

Uczniom przysługuje prawo zawiązywania stowarzyszeń, mających na celu dalsze kształcenie się, wzajemną pomoc lub cele kulturalne tylko za zgodą Dyrektora.

§ 29.

Z końcem każdego semestru otrzymuje uczeń wykaz postępów, względnie świadectwo roczne. Po ukończeniu szkoły i zdaniu przewidzianego egzaminu, otrzymują uczniowie świadectwa ukończenia.

§ 30.

Rodzaj i regulamin egzaminu końcowego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 31.

Rodzaj i wysokość opłat szkolnych oraz sposób ewentualnego zwolnienia od nich, ustala Śląska Rada Wojewódzka.

§ 32.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:
(—) Dr. Grażyński m. p.

109

ROZPORZĄDZENIE
Śląskiej Rady Wojewódzkiej
z dnia 19. maja 1931 r.

w przedmiocie pobierania opłat szkolnych w szkołach zawodowych Województwa Śląskiego z wyjątkiem szkół dokształcających.

Od dnia 1 kwietnia 1931 r. zarządza Śląska Rada Wojewódzka pobieranie w państwowych szkołach i na kursach zawodowych następujących opłat szkolnych:

I. Opłata za egzamin wstępny, którą uiszczają wszyscy kandydaci, przystępujący do tego egzaminu:

a) na kurs pierwszy wydziałów: mechanicznego, włókienniczego i farbiarskiego w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku, szkół średnich wydziałów: mechanicznego, elektrotechnicznego, budowlanego, drogowego, chemicznego, ceramicznego i ogólnego w Śląskich Technicznych Za-

kładach Naukowych w Katowicach oraz w Państwowej Szkole Handlowej w Cieszynie . . . 5,— zł.

b) w szkołach majsterskich przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku oraz Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach . 3,— zł.

c) na kurs II. lub wyższy wydziałów i szkół w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku i Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach, wymienionych w punkcie I a . . . 10,— zł.

II. Opłata za badanie psychotechniczne, którą uiszczają wszyscy kandydaci, poddawani tym badaniom:

a) w szkołach wymienionych w pkt. 1 ust. „a“ lub ust. „c“ . . . . 2,— zł.

b) w szkołach wymienionych w pkt. 1 ust. „b“ . 1,— zł.

III. Opłata wstępna czyli wpisowa, którą uiszczają wszyscy uczniowie nowo-przyjęci do szkoły lub na kurs, we wszystkich szkołach i na kursach . . 5,— zł.

IV. Opłata za egzamin końcowy we wszystkich szkołach 5,— zł.

V. Opłata za świadectwa:

a) za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu . 5,— zł.

b) świadectwa roczne, półroczne względnie semestralne wydaje się bezpłatnie.

c) za duplikaty świadectw ukończenia szkoły lub kursu . . . . 10,— zł.

d) za duplikaty świadectw rocznych, półrocznych względnie semestralnych . . . . 2,— zł.

VI. Opłata za korzystanie z warsztatów, laboratorjów, pracowni, narzędzi mierniczych, maszyn do pisania i rachowania oraz za zużycie materjałów półrocznie względnie semestralnie:

A. w szkołach:

a) na wszystkich wydziałach w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku oraz szkołach średnich wydziałów: mechanicznego, elektrotechnicznego, drogowego, chemicznego, ceramicznego i ogólnego w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach . . . . 40,— zł.

b) w Państwowej Szkole Handlowej w Cieszynie . 30,— zł.

c) w szkołach majstrów przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku oraz Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach . . 30,— zł.

Opłaty wymienione w powyższym punkcie, obowiązują wszystkich bez wyjątku uczniów, niezależnie od tego, czy uczeń korzysta w danym semestrze lub na kursie z warsztatów, laboratorjów, pracowni i t. p. urządzeń szkolnych.

B. Na kursach:

zawodowych specjalnych, organizowanych w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku, Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach, Państwowej Szkole Handlowej w Cieszynie, za każdy okres do 5 miesięcy . . . . . . 20,— zł. za każdy okres płatny z góry.

Całkowite opłaty, wymienione w punkcie I. i II. wzięte łącznie, przeznacza się do ogólnego podziału między egzaminujących nauczycieli narówni z prowadzącymi badania psychotechniczne, według wniosków (uwzględniających faktyczną ilość przepracowanych godzin) składanych przez Dyrekcję szkół do zatwierdzenia Wydziału Oświecenia Publicznego, przyczem zatwierdzenie podziału zastrzega się Wydziałowi Oświecenia Publicznego. Wszystkie opłaty, wymienione w punktach: III, IV, V. i VI. stanowią dochód Skarbu Śląskiego i winny być przyjmowane od płatników przez Dyrekcję szkół. celem wniesienia do Kasy Skarbowej zgodnie z obowiązującemi przepisami.

VII. Opłaty na fundusz doraźnych pomocy naukowych, bibljotek uczniowskich, urządzeń higjenicznych i gier ruchomych półrocznie, względnie semestralnie:

a) na wydziałach Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku oraz w szkołach średnich wydziałów: mechanicznego, elektrotechnicznego, budowlanego, drogowego, chemicznego, ceramicznego i ogólnego w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach . . . . 25,— zł.
z czego na bibljotekę uczniowską (książki i prenumerata pism, zwłaszcza zawodowych) przeznacza się . . . . 7,— zł.
na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne . . 2,— zł.
na apteczkę szkolną, pomoc dentystyczną i urządzenia natrysków . . . . 7,— zł.
na doraźne pomoce naukowe . . . . . . 9,— zł.

b) we wszystkich innych szkołach oprócz wymienionych w ust. a) . . . . 15,— zł.
z czego przeznacza się na bibljotekę uczniowską (książki i prenumerata pism, zwłaszcza zawodowych) 4,— zł., na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne 2,— zł., (z czego 25 gr. przeznacza się stosownie do okólnika z dnia 19 maja 1926 r. Nr. O. Prez. 2460/26, na budowę domów wycieczkowych), na apteczkę szkolną, pomoc dentystyczną i urządzenia natrysków 7,— zł., na doraźne pomoce naukowe 2,— zł.

W wypadkach szczegółowych, opłaty przewidziane w p. VII. mogą być podzielone i w inny sposób, jednak z każdorazowem zezwoleniem lub rozporządzeniem Śląskiej Rady Wojewódzkiej. Fundusze na bibljoteki uczniowskie i na doraźne pomoce naukowe mogą być zużyte za zezwoleniem lub rozporządzeniem Śląskiej

Rady Wojewódzkiej na cele szersze, związane z podniesieniem nauczania jak np. zakup maszyn, przyrządów, instrumentów lub tablic do wykładów, koszty wystaw szkolnych i wycieczek naukowych, wydawanie podręczników przez Zakład Zawodowych Pomocy Naukowych i t. p.

Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymanych z tytułu powyższych opłat, normują przepisy dla Dyrekcyj, jako specjalnych poborców.

Z końcem roku szkolnego, najpóźniej do dnia 15-go sierpnia Dyrekcje winne złożyć Wydziałowi Oświecenia Publicznego szczegółowe sprawozdanie z zużycia sum, jakie wpłynęły od uczniów z tytułu opłat, przewidzianych w punkcie VII. niniejszego rozporządzenia.

Oprócz wyżej wymienionych opłat uczniowie winni opłacać wszelkiego rodzaju zaświadczenia i druki jak n. p. dla celów wojskowych, dla uzyskania ulg kolejowych i t. p. po 20 groszy za każdy druk lub zaświadczenie. Kwoty uzyskane z powyższego tytułu, winny być wpłacane przez Dyrekcję do Kas Skarbowych na odnośny § i poz. preliminarza przychodowego szkolnictwa w Województwie Śląskiem.

Opłaty wymienione w punktach I., II. i IV. winny być uiszczone przed przystąpieniem ucznia do egzaminu; opłata wymieniona w punkcie III. winna być uiszczona po przyjęciu ucznia do szkoły nie później jak w ciągu trzech tygodni od daty rozpoczęcia roku szkolnego.

Opłaty wymienione w punktach IV-A i VII. winny być uiszczone w I. półroczu, najpóźniej do dnia 31. grudnia, a w II. półroczu najpóźniej do 30. kwietnia pod rygorem bezwarunkowego niedopuszczenia do zajęć szkolnych.

Opłaty wpłacane przez uczniów nie podlegają zwrotowi. Uczniowie, posiadający niezamożnych rodziców lub opiekunów, mogą ubiegać się o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłat wymienionych w punkcie IV. lub VI-A, jeżeli w ostatniem świadectwie szkolnem wykazali ze wszystkich przedmiotów postępy conajmniej dostateczne, a sprawowanie dobre. W tym celu uczeń złoży Dyrekcji Szkoły odpowiednie podanie, poparte świadectwem niezamożności rodziców lub opiekunów. Dyrektor wnosi podanie na posiedzenie Rady Pedagogicznej, która po zapoznaniu się z postępami ucznia w nauce, jego sprawowaniem i stanem materjalnym rodziców lub opiekunów, może zwolnić ucznia całkowicie, lub częściowo od opłat wyżej wymienionych na przeciąg danego półrocza szkolnego. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na uwzględnienie, gdy opuszczenie się ucznia w naukach można uważać za przejściowe, Rada Pedagogiczna może zwolnić ucznia i wówczas, gdy ma on najwyżej dwa niedostateczne stopnie, w czem niewięcej jak jeden z przedmiotu zasadniczego.

Dzieci funkcjonarjuszów państwowych, wojewódzkich śląskich i zawodowych wojskowych wolne są od opłat szkolnych,

wymienionych w punktach III., IV. i VI-A. niniejszego rozporządzenia, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne, a sprawowanie dobre. Zwolnienia w tym wypadku dokonywa Dyrekcja szkoły na mocy dokumentów stwierdzających, że uczeń jest dzieckiem funkcjonarjusza państwowego, wojewódzkiego śląskiego lub zawodowego wojskowego.

Nowowstępujący uczniowie w I. półroczu szkolnem od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni; nie dotyczy to dzieci funkcjonarjuszów państwowych, wojewódzkich śląskich i zawodowych wojskowych.

Ogólna liczba uczniów niezamożnych, zwolnionych z opłat szkolnych przez Radę Pedagogiczną, nie może przekraczać 20% całkowitej liczby uczniów w szkole (do powyższej liczby nie wlicza się dzieci funkcjonarjuszów państwowych, wojewódzkich śląskich i zawodowych wojskowych). Rada Pedagogiczna może jednak, w wyjątkowych wypadkach, zakwalifikować większą liczbę uczniów do zwolnienia; w tym wypadku Dyrekcja szkoły występuje na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej o zezwolenie na zwolnienie od opłat tych uczniów, którzy przekraczają 20% normę. Wnioski o zwolnienie uczniów ponad 20% normę winny być złożone przez Dyrekcje szkół właściwej władzy w I. półroczu najpóźniej do dnia 10. października, a w II. półroczu najpóźniej do dnia 5. marca (w szkołach murarskich do dnia 20. kwietnia). Po tych terminach żadne wnioski, dotyczące tej sprawy, rozpatrywane nie będą.

Dyrekcje szkół składają Wydziałowi Oświecenia Publicznego cyfrowe sprawozdanie z ilości uczniów, podlegających opłatom oraz zwolnionych od opłat (z podaniem podstawy zwolnienia) według dotychczasowego schematu, w I. półroczu przed dniem 1-go grudnia, a w II. półroczu przed dniem 1-go kwietnia.

Od opłat, przewidzianych w p. VI-B. niniejszego rozporządzenia nikt zwolniony być nie może.

Uczniowie nadzwyczajni uiszczają te same opłaty jak uczniowie zwyczajni i nie mogą być od tych opłat zwolnieni.

Dyrekcje szkół zawodowych, w których uczniowie odbywają ćwiczenia lub zajęcia praktyczne w warsztatach, laboratorjach, pracowniach lub też korzystają z narzędzi, maszyn lub instrumentów i przyrządów szkolnych, pobierają od tych uczniów kaucje tytułem zabezpieczenia pokrycia kosztów nabycia lub naprawy przedmiotów szkolnych, zepsutych lub zniszczonych przez uczniów wskutek nieostróżności lub złej woli. Kaucje powyższe winne być pobierane z chwilą przystąpienia ucznia do pracy którejkolwiek pracowni szkolnych, względnie z chwilą, gdy uczeń rozpoczyna korzystać z narzędzi lub instrumentów szkolnych, w bieżącym zaś półroczu natychmiast po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia. Z końcem roku szkolnego kaucja podlega zwrotowi po uprzedniem potrąceniu kosztów naprawy lub nabycia przedmiotów zniszczonych, zepsutych lub zgubionych przez ucznia.

Sumy, pobrane przez uczniów tytułem kaucji winne być przechowywane przez Dyrekcje na rachunku oszczędnościowym w Pocztowej Kasie Oszczędności. W tym celu powinna Dyrekcja otworzyć w miejscowym oddziale P. K. O. „rachunek oszczędnościowy kaucyj uczniowskich szkoły (nazwa szkoły) w (miejscowość)".

Sumy, przechowywane na powyższym rachunku, mogą być podnoszone za podpisem Dyrektora Szkoły.

Dyrekcja ma prawo wydatkowania z kaucyj uczniowskich kwot niezbędnych na pokrycie kosztów naprawy lub nabycia przedmiotów szkolnych, zniszczonych przez ucznia w czasie pracy w warsztatach, laboratorjach i innych pracowniach szkolnych, W miarę ewentualnego wydatkowania kaucji przez Dyrekcję, uczeń powinien ją natychmiast uzupełnić tak, aby wysokość kaucji nie uległa obniżeniu.

Wpływy i wydatki z tytułu kaucji uczniowskich powinny być wpisywane w księdze kasowej jako odpowiednie pozycje przychodowe lub rozchodowe.

W poszczególnych szkołach i pracowniach ustala się następującą wysokość kaucyj:

I. Kaucja warsztatowa: w szkołach technicznych i majsterskich . . . . 10,— zł.

II. Kaucja laboratoryjna:
   a) w szkołach technicznych i majsterskich . . 10,— zł.
   b) w szkołach handlowych . . . . 5,— zł.

Rozporządzenie Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 12. grudnia 1927 roku w tej sprawie traci moc obowiązującą.

Urzędy gmin, utrzymujących szkoły zawodowe, winny unormować opłaty szkolne w szkołach zawodowych osobnemi statutami, które przedłożyć należy Urzędowi Wojewódzkiemu do zatwierdzenia.

Wojewoda Śląski:
Dr. Grażyński m. p.

110

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L. O. P. I. - 1680. Katowice, dnia 11. czerwca 1931 r.

W sprawie uprawiania handlu obnośnego w lokalach urzędowych i budynkach szkolnych.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólno-kształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich, oraz Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych
w Województwie Śląskiem.

Coraz częściej zdarzają się wypadki, że osoby, trudniące się handlem obnośnym wykonują swój zawód w lokalach urzędowych i budynkach szkolnych.

Jakkolwiek osoby te posiadają niejednokrotnie odpowiednie uprawnienia, to jednak uprawiania przez nich zawodu w lokalach urzędowych podległych mi urzędów i w budynkach szkolnych jest ze względów zasadniczych niedopuszczalne.

Uzupełniając przeto tutejsze zarządzenie okólnikiem Nr. 97 z dnia 31. X. 1928 r., L. O. P. S - 4475, polecam nie zezwalać na wstęp do lokali urzędowych podległych mi urzędów i do budynków szkolnych osobom, trudniącym się jakimkolwiek handlem.

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału.

111

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L. O. P. I. 1412. Katowice, dnia 12. czerwca 1931 r.

OKÓLNIK

w sprawie zatrzymywania dokumentów wojskowych przez władze państwowe.

Zdarzają się wypadki, że funkcjonariusze cywilnej służby państwowej odbierają i zatrzymują dokumenty wojskowe osób, należących do rezerwy, względnie pospolitego ruszenia.

Ponieważ wojskowe dowody osobiste (książeczki i zaświadczenia wojskowe) są wyłącznie przeznaczone dla danych osób i władz wojskowych, a karty mobilizacyjne są rozkazami wojskowemi, których wykonania mogą władze wojskowe zażądać w każdej chwili, przeto odbieranie i przechowywanie tych dokumentów przez organa cywilne jest niedopuszczalne i tak ze względu na interes danych osób, jak również wojska i bezpieczeństwo państwa.

Wynika to również z art. 98. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46 z 1928 r.), który przewiduje kary dla nieposiadających z własnej winy dokumentów wojskowych.

W związku z powyższem, w myśl reskryptu Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 7. III. 1931 r. L. dz. 522/E. W., zabraniam przetrzymywania wojskowych dokumentów osobistych, z zaznaczeniem, że dla celów urzędowych należy żądać jedynie legalizowanych odpisów tych dokumentów.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału.

112

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L. O. P. I. 1617/10. Katowice, dnia 8. czerwca 1931 r.

OKÓLNIK

w sprawie ulg taryfowych na kolejach państwowych.

Zdarzają się wypadki, że niektóre zakłady naukowe używają pieczątek do zaświadczeń szkolnych, wydawanych na uzyskanie ulgowego biletu, z odmiennemi nazwami zakładów, aniżeli te, jakie zostały ustalone przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i uwidocznione w nowym wykazie szkół ważnym od 20. listopada 1930 r.

Na zaświadczenia, które wykazują nazwy szkół niezgodne z wykazem zakładów naukowych, kolejowe Kasy biletowe odmawiają wydania biletów ulgowych, co powoduje niepotrzebne zażalenia ze strony uczniów.

Dyrekcje, Kierownictwa szkół zechcą dostosować swe nazwy do nazw zamieszczonych w Dodatku do Dzien. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Rok III. Nr. 19 z dnia 20. listopada 1930 r.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Koczwara,**
w z. Naczelnika Wydziału

113

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L. O. P. I - 1794. Katowice, dnia 17. czerwca 1931 r.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich, oraz Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych
w Województwie Śląskiem

w sprawie druku formularzy zaświadczeń na zniżki kolejowe.

Zawiadamiam, że druk i sprzedaż „zaświadczeń szkolnych do uzyskania 50% zniżki kolejowej" powierzyło Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyłącznie Drukarni Państwowej w Warszawie.

Wszelkie zatem zamówienia na wspomniane druki należy kierować do wspomnianej drukarni, względnie do księgarń, upoważnionych przez Drukarnię Państwową do sprzedaży druków i świadectw szkolnych.

Spis tych księgarn został ogłoszony w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 poz. 32 z r. 1929, Nr. 4 poz. 51 z r. 1929, Nr. 6 poz. 94 z r. 1929. Nr. 4 poz. 64 z r. 1930, i Nr. 11 poz. 180 z r. 1930.

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz** m. p.
Naczelnik Wydziału.

114

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L. O. P. I. - 1690. Katowice, dnia 2. lipca 1931 r.

Do
Dyrekcyj wszystkich szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich oraz Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych
w Województwie Śląskiem

w sprawie zbierania składek wśród młodzieży szkolnej.

Zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28. maja 1931 r. Nr. I. Prez. 3271/31. zawiadamiam, że ustęp 3 okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13-go stycznia 1931 r. Nr. I. Prez. 7813/30 (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 1. poz. 9) w sprawie zbierania składek wśród młodzieży szkolnej nie ogranicza działalności kół szkolnych Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej i nie zabrania zbierania składek wśród młodzeży szkolnej w tych kołach zorganizowanej. Tworzenie kół szkolnych LOPP. i popieranie idei obr. p. p. i obrony przeciwgazowej, zostało polecone specjalnemi okólnikami Ministerstwa, które nie zostały uchylone i obowiązują nadal bez zmiany.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz.**
Naczelnik Wydziału.

115

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L. O. P. I - 2125/6. — 1923. Katowice, dnia 8. sierpnia 1931 r.

W sprawie wynagrodzenia za oddziały równoległe w szkołach średnich.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10. I. 1931 r. Nr. II. 23966/30 wyjaśniam, że nauczycielom, którym powierzono pełnienie obowiązków dyrektora szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej, zakładu kształcenia nauczycieli lub szkoły specjalnej przysługuje wynagrodzenie za oddziały równoległe, przewidziane w art. 37, 54 i 62 ustawy uposażeniowej z dnia 9. X. 1923 r.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Koczwara**
w z. Naczelnika Wydziału.

116

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I - 1879. Katowice, dnia 2. lipca 1931 r.

Do
Dyrekcyj wszystkich szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich
w Województwie Śląskiem

w sprawie II. Zjazdu matematyków polskich w Wilnie.

W czasie od 23. do 26. września 1931 r. odbędzie się w Wilnie II. Zjazd matematyków polskich. W programie Zjazdu przewidziane są między innemi sekcje dydaktyki i historji matematyki oraz logiki i podstaw matematyki.

Udział nauczycieli szkół średnich w wspomnianym zjeździe jest pożądany, ze względu na ważność poruszanych zagadnień.

W związku z powyższem upoważniam P. P. Dyrektorów do udzielania urlopów na czas 22—27. września br. tym nauczycielom, którzy wezmą udział w Zjeździe.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału.

117

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I-1284/14. Katowice, dnia 2. sierpnia 1931 r.

W sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1931/32.

Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że w „Monitorze Polskim“ z dnia 24. lipca 1931 r. Nr. 168 poz. 243 ogłoszony został okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 24. czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4864 w sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1931/32.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Koczwara**
w z. Naczelnika Wydziału.

118

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I-1858/3/31. Katowice, dnia 16. lipca 1931 r.

W sprawie zakupów zagranicznych.

Powołując się na okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17. czerwca 1931 r. Nr. I. Pr. 4644 zawiadamiam w związku z tut.

okólnikiem z dnia 6. maja 1931 r. L: I-1983/2 (Dz. U. W. O. P. Nr. 6 poz. 99 z r. 1931), że na zakup zagranicą pomocy naukowych i przyrządów szkolnych dla zakładów naukowych nie są wymagane pozwolenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Jednocześnie zwracam uwagę na §§ 10 i 11 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14. marca 1930 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 276 z roku 1930). Na mocy tych paragrafów zwracanie się szkół o zwolnienie od cła pomocy naukowych do Ministerstwa Skarbu jest zbyteczne.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału

119

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L: O. P. I-1749/1931 r. W. O. P. Katowice, dnia 15. lipca 1931 r.

ZARZĄDZENIE

Wojewody Śląskiego z dnia 2. lipca 1931 r.
w sprawie przeniesienia Powiatowego Urzędu Szkolnego Katowice IV.

Zarządzam przeniesienie z dniem 1. lipca 1931 r. do Mysłowic Powiatowego Urzędu Szkolnego Katowice IV.

Wojewoda Śląski:
Dr. Grażyński m. p.

120

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr. II-13408/31. Warszawa, dnia 19. czerwca 1931 r.

Podręczniki i pomoce naukowe w szkołach z niemieckim językiem nauczania.

Ministerstwo przesyła przy niniejszem spis podręczników i środków naukowych, dozwolonych tymczasowo do użytku w szkołach powszechnych oraz średnich ogólnokształcących z niemieckim językiem nauczania. Spis ten ma charakter tymczasowy, obowiązuje jednak zasadniczo aż do czasu wydania odmiennych zarządzeń.

Zechcą więc Kuratorja dopilnować, aby w szkołach z niemieckim językiem nauczania używano jedynie i wyłącznie podręczników, zamieszczonych w ogłoszonym spisie.

Poza tem wolno wymienionym szkołom wprowadzać podręczniki i pomoce naukowe, zatwierdzone do użytku szkolnego i ogłoszone w urzędowych „Spisach książek i środków nauko-

wych“ dla szkół z polskim językiem nauczania. Dotyczy to zwłaszcza wydań autorów greckich i rzymskich, przedewszystkiem zaś całego działu kartograficznego, który może być z pożytkiem wykorzystany w szkołach z niemieckim językiem nauczania.

Zarządzenie niniejsze obowiązuje z nowym rokiem szkolnym 1931/32.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Pieracki.**

SPIS PODRĘCZNIKÓW

tymczasowo dozwolonych do użytku szkół średnich ogólnokształcących z niemieckim językiem nauczania w Polsce.

Religja rzymsko-katolicka:

Dr. Anders u. Prof. Dr. Cohmen, Die Lehre von der Kirche. Ausg. B. für höhere Mädchenschulen. Bonn. Hanstein, 1928.

Biblische Geschichte für die kathol. Volksschulen der Erzdiözesen Gnesen u. Posen. 2. Aufl.. Posen. St. Adalbert-Druckerei, 1914.

Bihlmayer — Schott, Kleines Messbuch für die Sonn- u. Feiertage. Freiburg, 1928. Herder.

Prof. F. Bremer, Katholische Sittenlehre. Bonn. Hanstein, 1927.

Dr. Teofil Bromboszcz, Katholischer Katechismus für Schule und Haus. Katowice, 1927. Księgarnia Katolicka.

Prof. Dr. Alois Cohmen, Katholische Glaubenslehre für die Oberstufe höherer Lehranstalten. Bonn, 1928. Hanstein.

Dr. O. Etl, Katholische Liturgik für die Untermittelschule u. ähnliche Lehranstalten. Graz, 1927. Mosers Buchhandlung.

Katechismus für das Bistum Culm. Pelplin, 1911. Bischöfl. Generalvikariat v. Culm zu Pelplin.

Kempf — Faustmann, Liturgik. Paderborn, 1922. Schöningh.

Kuhnl. Lehrbuch der katholischen Religion für die oberen Klassen der Mittelschulen u. verw. Lehranstalten. I. Teil. Glaubenslehre. Wien, 1923. Hölder — Pichler — Tempsky.

Dr. Likowski, Kurzer römisch-katholischer Katechismus. Posen. St. Adalbert-Druckerei.

Dr. H. Mayer, Katechetik. Freiburg, 1924. Herder.

G. Rauschen. Bibelkunde für höhere Lehranstalten. Bonn. Hanstein, 1919.

P. Konstant. Rösch, Das neue Testament. Paderborn. Ferdinand Schöningh.

Dr. J. Schuster, Biblische Geschichte für katholische Volksschulen. Neubearbeitet von Gustav Mey. Freiburg. Herder.

Religja ewangelicka:

Evangelisches Gesangbuch. Ausg. für die unierte evangelische Kirche in Polen.

W. Heienbrok u. M. Kegel, Das heilige Tor. Evang. Religionsbuch. Ausg. D. für höh. Schulen. Teil I. Sexta u. Quinta, bearbeitet v. Heuer u. Kegel. 2. Aufl. Breslau, 1928. F. Hirt.

W. Heienbrok u. M. Kegel, Das heilige Tor. Evang. Religionsbuch. Ausg. D. für höh. Schulen. Teil II. Ouarta bis Untersekunda. In 3 Heften. Breslau, 1929. F. Hirt.

W. Heienbrok u. M. Kegel, Das heilige Tor. Evang. Religionsbuch. Ausg. D. für höhere Schulen. Teil III. Obersekunda bis Oberprima. In 3 Heften, Breslau, 1929. F. Hirt.

Pastor R. Kersten, Luthers kleiner Katechismus mit Erklärung u. Wiederholungsfragen für Schule u. Konfirmanden-Unterricht. Warschau. W. Mietke.

Pastor R. Kersten, Unser Liederbuch. Warszawa, 1929. W. Mietke.

Kesseler — Oppermann — Schremmer, Religionskundliches Unterrichtswerk. Ausg. A. Arbeitsbuch für den evang. Religionsunterricht an höheren Schulen. Unterstufe für Kl. VI u. V. 7. Auflage. Leipzig, 1927. Quelle u. Meyer.

Kesseler — Oppermann — Schremmer, Religionskundliches Unterrichtswerk. Ausg. A. Arbeitsbuch für den evang. Religionsunterricht an höheren Schulen. Mittelstufe für Klasse IV u. II. 11. Auflage. 1927. Quelle u. Meyer.

Kesseler — Oppermann — Schremmer, Arbeitsbuch für den evangelischen Religionsunterricht an höheren Schulen. Oberstufe. 2. Auflage. Leipzig, 1926. Quelle u. Meyer.

Das neue Testament unseres Herrn u. Heilandes Jesu Christi nach der deutschen Übersetzung Dr. Luthers. Berlin, 1915. Preussische Haupt-Bibl. Gesellschaft.

Bischoff Ottobald, Leitfaden beim Unterricht in der Geschichte der christlichen Kirche für evang. Schulen. 17. Auflage. Vollständig umgearbeitet u. fortgesetzt v. Dr. Buchwald. Leipzig, 1906. Im. Fr. Wöller.

Paul Siebert, Kirchengeschichte, Bibelkunde, Glaubens- u. Sittenlehre. Für die oberen Klassen aller höheren Schulen. Leipzig u. Berlin. Teubner.

Schäfer u. Krebs, Biblisches Lesebuch, neubearbeitet u. herausgegeben v. Schuster u. Luekln. Ausg. C. 19. Auflage. Frankfurt am Main, 1919. M. Diesterweg.

Karl Voelker u. Hermann Strack, Bibl. Lesebuch f. evang. Schulen. 14. Aufl. Leipzig u. Berlin, 1907. Teubner.

Język angielski:

Georg Dubislav, Paul Boek, Hugo Gruber, Methodischer Lehrgang der englischen Sprache für höhere Mädchenschulen, Oberlyzeen u. Studienanstalten. I. Teil. Elementarbuch. 12. Aufl. 4. Klasse. Berlin, 1916. Weidmannsche Buchhandlung.

Dr. W. Ellmer, A. Hinstorff, Fr. Kraemer, Lehrbuch der englischen Sprache. I. Teil. Elementarbuch. 2. Aufl., für höhere Mädchenschulen. Frankfurt a. M. 1912. M. Diesterweg.

Dr. W. Ellmer, A. Hinstorff, A. H. Sander, Artur Oliffe, Lehrbuch der englischen Sprache. II. Teil. Ausg. B., für Lyzeen, Oberlyzeen u. Studienanstalten, Lesebuch. Frankfurt a. M. 1912. M. Diesterweg.

Dr. W. Ellmer, A. Hinstorff, A. H. Sander, Artur Oliffe, Lehrbuch der englischen Sprache. III. Teil. Ausg. B., für Lyzeen, Oberlyzeen u. Studienanstalten. Grammatik. Frankfurt a/M., 1913. M. Diesterweg.

Język francuski:

Dinkler, Leschhorn, Schulze, Französisches Unterrichtswerk. Einheitsausgabe A. für Mittelschulen. Teil I, II, III u. Grammatik. Teubner.

Dinkler, Leschhorn, Schulze, Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe A. Französisches als 1. Fremdsprache. Franz. Lese- und Übungsbuch. Teil I. Lipsk, 1926. Teubner.

Dinkler, Leschhorn, Schulze, Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe A. Französisches als 1. Fremdsprache. Französisches Lese- und Übungsbuch. Teil II für Klasse V u. IV. Lipsk, 1927. Teubner.

Dinkler, Leschhorn, Schulze, Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe A. Französisches als 1. Fremdsprache. Französisches Lese- u. Übungsbuch. Oberstufe (Klasse III-I). Lipsk, 1927. Teubner.

Dinkler, Leschhorn, Schulze, Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe A. Französisches als 1. Fremdsprache. Abriss der französischen Grammatik. 3. Auflage. Lipsk, 1928. Teubner.

Fetter — Ullrich, La France et les Français. Lehrgang der französischen Sprache für Realschulen, Mädchenlyzeen und verwandte Lehranstalten. I. Teil. Wien, Hölder — Pichler — Tempsky, 1923.

Fetter — Ullrich, La France et les Français. Lehrgang der französischen Sprache für Realschulen, Mädchenlyzeen und verwandte Lehranstalten. II. Teil. 8. Aufl. Wien, 1923. Hölder — Pichler — Tempsky.

Fetter — Ullrich, La France et les Français. Lehrgang der französischen Sprache für Realschulen, Mädchenlyzeen und verwandte Lehranstalten. 3. Teil. 10. Aufl. Wien, 1917. Hölder — Pichler — Tempsky.

Fetter — Ullrich, La France et les Français. Lehrgang der französischen Sprache für Realschulen, Mädchenlyzeen und ver-

wandte Lehranstalten. 4. Teil. 12. Aufl. Wien, 1921. Hölder — Pichler — Tempsky.

Fetter — Ullrich, La France et les Français. Lehrgang der französischen Sprache für Realschulen, Mädchenlyzeen und verwandte Lehranstalten. 3. Teil. 9. Aufl. Wien, 1920. Hölder — Pichler — Tempsky.

Fetter — Ullrich. Französische Schulgrammatik. 9. Auflage. Wien, 1921. Hölder — Pichler — Tempsky.

Max Fuchs, Tableau de l'histoire de la littérature française. Composé d'après les meilleurs auteurs français. 1927. Lipsk. Velhagen u. Klasing.

W. Gail, Livre de récitation. Frankfurt a. M., 1910. Diesterweg.

Fr. Haastert, Französische Schul-Synonymik. Lipsk, Velhagen u. Klasing, 1912.

Bolesław Kielski, Leçons de français, 1-re année, avec vocabulaire fr. — allemand. Lwów, 1928. K. S. Jakubowski.

Bolesaw Kielski, Leçons de français. 2-me année, avec vocabulaire fr. — allemand. Lwów, 1929. K. S. Jakubowski.

E. Krebs, Abrégé de l'histoire de la litterature française. De Corneille á nos jours. 7-e édition. Berlin, 1926. Teubner.

Lektura według „Spisu książek szkolnych i środków naukowych dozwolonych do użytku w szkołach średnich ogólnokształcących na rok szkolny 1931/32". Lwów. Państwowe Wyd. Książek Szkolnych, 1931.

Język niemiecki:

Fr. Jelinek, Val. Pollak u. Fr. Streinz, Deutsches Lesebuch f. Realschulen. 5. Band. Mit mittelhochdeutschen Texten. 4. Auflage. Brünn, 1922. Rohrer.

Fr. Jelinek, Val. Pollak u. Fr. Streinz, Deutsches Lesebuch f. Realschulen. 6. Band. 2. Auflage. Brünn, 1922. Rohrer.

Herman Kluge, Geschichte der deutschen National-Literatur zum Gebrauche an höheren Unterrichtsanstalten, bearbeitet v. Prof. Otto Oertel u. Prof. Dr. R. Besser. 50. Aufl. Altenburg, 1920. Oskar Bonde.

Lesebuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. III. Teil, herausgegeben vom Landesverband der Lehrer und Lehrerinnen in Polen. W. Johne. Bydgoszcz, 1925.

Otto Mensing, Deutsche Grammatik für höhere Schulen. Ausgabe A. 23. Auflage. Dresden, 1923. Ehlermann.

Sanden, Deutsche Sprachlehre für höhere Schulen, Ausgabe A. 20. Auflage. Hirt. Breslau, 1927.

Lektura wedug „Spisu" wymienionego przy języku francuskim.

Język łaciński:

C. Julii Caesaris, Commentarii de bello Gallico ed. F. Terlikowski. Lwów — Warszawa. Książnica Polska T. N. S. W.

Cycero M. Tuljusz, W obronie prowincji Sycylji. Mowa przeciw Werresowi (ks. V). W ustępy i komentarz opatrzył T. Zieliński. Wyd. polskie oprac. Z. Żmigryder-Konopka. Lwów-Warszawa, 1928. Książnica-Atlas.

Lateinische Satzlehre nach der Ausgabe B. d. lateinischen Schulgrammatik v. Müller zum Gebrauche v. Michaelis. Wyd. 7. Leipzig u. Berlin, 1925. Teubner.

Liwjusz T., Dzieje rzymskie. Do użytku w gimn. przyst. Jędrzejowski. zaopatrzył w ustępy z Długosza Historji polskiej A. Rapaport. Lwów—Warszawa, 1925. Książnica-Atlas.

Ostermann-Müller. Lateinisches Übungsbuch. Ausgabe für Reformschulen. Bearbeitet v. Michaelis. Ausgabe A. Teil 1—2. Leipzig-Berlin, 1921. Teubner.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. I. Teil. Sexta. Ausgabe A. Bearbeitet von Dr. Michaelis. Wyd. 29. Leipzig und Berlin, 1925. Teubner.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. II. Teil. Quinta. Ausgabe A. Bearb. v. Dr. Michaelis. Leipzig u. Berlin, 1926.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. III. Teil: Quarta. Ausgabe B. Wyd. 23. Leipzig-Berlin, Teubner, 1925.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. Ausgabe für Reformschulen. Bearbeitet v. Dr. Michaelis. 13. Auflage. I. Teil. Lateinisches Lesebuch. Leipzig u. Berlin, 1926. Wyd. A. i B.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. II. Teil. Aufgaben zum Ubersetzen ins Lateinische. Wyd. 10. Leipzig-Berlin, 1927. Teubner.

Ostermann-Müller, Lateinisches Übungsbuch. Ausgabe für Reformschulen. III. Teil für Obertertia u. Untersecunda. Bearbeitet v. Dr. Michaelis. Wyd. 10. Leipzig-Berlin, 1927. Teubner.

Ostermann-Müller, Lateinische Schulgrammatik. Latein. Übungsbücher. Ausgabe A. Bearbeitet v. Michaelis. Lipsk-Berlin, 1917. Teubner.

Owidjusz, Wiązanka wierszy, oprac. T. Sinko. Wyd. 5. Lwów—Warszawa, 1927. Książnica-Atlas.

C. Sallustius Crispus, De coniuritione Catalinae. Do użytku w gimnazjach oprac. A. Rapaport. Lwów—Warszawa, 1925. Książnica-Atlas.

T. Sinko, Poezje Horacjusza z dodatkiem horacjanistów polsko-łacińskich. Wydanie III. popraw. Lwów-Warszawa, 1927. Książnica—Atlas.

J. Szczepański, Wybór mów Cycerona. Cz. I, II. Wydanie III. Lwów—Warszawa, 1927, Książnica-Atlas.

J. Szczepański, Wybór z pism retorycznych Cycerona. Lwów—Warszawa, 1928. Książnica-Atlas.

Tacyt, Wybór dzieł, opracował St. Pilch. Lwów-Warszawa Książnica Polska T. N. S. W.

Wergiljusz, Wybór z dzieł, opracował T. Sinko. Lwów-Warszawa. Książnica Polska T. N. S. W.

Język grecki:

Demostenes. Wybór mów. Wydali Wotke i Szmidt. Wydanie V. Kraków, 1923. Friedlein.

Gerth-Lamer, Grichische Schulgrammatik. 10. Auflage, Leipzig, 1919. Freytag.

Herodot, Wybór z Dziejów. Wydali A. Scheindler i Terlikowski. Wydanie II. Kraków, 1921. E. Friedlein.

Homer, Iljada. Opracował Rapaport. Lwów-Warszawa, 1927. Książnica-Atlas.

Homer, Odyseja w wyborze do użytku gimn. wyd. St. Witkowski. Lwów-Warszawa, 1927. Książnica-Atlas.

Jędrzejowski, Wybór pism Platona. Wyd. III. Lwów-Warszawa. Książnica Polska T. N. S. W.

Kaegi, Kurzgefasste griechische Schulgrammatik. Berlin, 1903 i późniejsze. Weidmann.

Kaegi, Griechisches Übungsbuch. II. Teil. Berlin, 1910. Weidmann.

Ksenofont, Wybór z dzieł. Ułożył A. Bednarowski. Lwów-Warszawa, 1929. Książnica-Atlas.

J. Oko, Sofoklesa Antygona. Lwów-Warszawa. Książnica Polska T. N. S. W., 1920.

J. Oko, Sofoklesa Edyp w Kolonie. Lwów-Warszawa, 1920.

Platon, Kryton — Rzeczpospolita I. Oprac. Jędrzejowski. Nowe wyd. przyg. A. Rapaport, Lwów-Warszawa, 1927. Książnica-Atlas.

Platon, Apologja — Laches. Oprac. Jędrzejowski. Wydanie III. przyg. A. Rapaport. Lwów-Warszawa. Książnica-Atlas, 1927.

Platon, Menon — Eutyfron. Oprac. Jędrzejowski. Nowe wyd. przyg. A. Rapaport. Lwów-Warszawa, 1927. Książnica-Atlas.

Sofokles, Elektra. Zast. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków, 1921. Friedlein.

Sofokles, Ajax. Zast. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków, 1921. Friedlein.

Wesener, Griechisches Elementarbuch. Neue Ausg. T. 1-2. Leipzig-Berlin, 1920 i 1909.

Historja:

Christensen—Suhr—Treiber, Geschichte f. Mittelschulen u. verwandte Anstalten. 1. Heft, Das Altertum. 10. Aufl. Leipzig, 1928.

K. Czerwenka, M. Landwehr u. V. Pollak, Lehr- und Lesebuch der Geschichte f. d. Unterklassen der Realschulen u. verw. Lehranstalten. I. Teil. Altertum. Brünn, 1922. Rohrer.

Kurz, Polnische Geschichte für deutsche Schulen. I. Teil. 7. unveränderte Auflage. Bydgoszcz, 1929. W. Johne. A. II. Teil, 1924.

Cz. Nanke i W. Semkowicz, mapki Szkolnego Atlasu Historycznego. Część II, wydane przez Książnicę-Atlas: 1. Prowincje b. Cesarstwa Rzymskiego po r. 476. 2. Monarchja Frankońska za Karolingów. 3. Słowiańszczyzna Zachodnia i Wschodnia w w. X. 4. Polska za Bolesława Chrobrego. 5. Europa w czasie walki papiestwa z cesarstwem i wypraw Krzyżowych. 6. Europa w okresie wielkich soborów i reformacyj. 7. Polska i Litwa za Jagiellonów (w. XV.). 8. Polska w XVII. w. 9. Polska w dobie rozbiorów 1770—1795. 10. Ziemie polskie pierwszej ćwierci XIX. w. 11. Polska odradzająca się 1914—1921.

Jan Natanson Leski. Szkolny atlas historyczny. Cz. I. Dzieje starożytne. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1926.

Jan Natanson Leski. Atlas szkolny do dziejów średniowiecza. Warszawa. Dom Książki Polskiej, 1918.

Zoehe A., neu bearbeitet von Dr. Adam Schun, Lehrbuch der Geschichte für die oberen Klassen der Mittelschulen. I. Teil. Vorgeschichte. Der alte vorderasiatisch-mittelmeerische Kulturkreis. Die Völkerwanderung. VIII. Auflage. Wien, 1929. Hölzel.

Geografja:

Willi—Damaschke, Polen, ein erdkundliches Arbeits- und Lesebuch. Bydgoszcz, 1925. Dittmann.

Fischer-Geistbeck, Erdkunde für höhere Lehranstalten. Oberstufe. Ausgewählte Abschnitte der allgemeinen Erdkunde. 3. Aufl. Berlin-München, 1927. Oldenbourg.

Harms, Mathematische Erdkunde. Allgemeine Erdkunde. Kartographie. 5. Auflage. Leipzig, 1927. List u. Bressendorf.

Heiderich u. Richter, Lehrbuch der Erdkunde für die deutschen Mittelschulen in der Czechoslovakischen Republik. Für die I. Klasse der Mittelschulen. Brünn, 1923. Rohrer.

Heiderich u. Richter, Lehrbuch der Erdkunde für die deutschen Mittelschulen in der Czechoslovakischen Republik. II. Teil. Für die II. Klasse der Mittelschulen. Brünn, 1923. Rohrer.

Heiderich u. Güttenberger, Österreichische Schulgeographie. III. Teil. 7. Auflage. Wien, 1930.

Heiderich u. Richter, Lehrbuch der Geographie f. die Oberklassen der deutschen Mittelschulen in der Czechoslovakischen Republik. Brünn, 1924. Rohrer.

Romer, Powszechny Atlas Geograficzny. Lwów—Warszawa. Książnica—Atlas.

Romer, Atlas geograficzny mały. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas.

Przyroda:

Dr. O. Schmeil-Franke, bearbeitet von Lamprecht u. Nicklisch: Naturkunde für höhere Mädchenschulen, Lyzeen und Studienanstalten. Heft 1—3. Leipzig, 1929. Quelle u. Meyer.

Prof. Dr. O. Schmeil, mit Unterstützung von Studienrat Trinkwalter: Der Mensch, 72. Aufl. Leipzig, 1929. Quelle u. Meyer.

Dr. Anton Schwaighofer, Tabellen zur Bestimmung heimischer Samenpflanzen u. Gefäszsporenpflanzen. Wien, 1930. 28. Auflage. Hölder — Pichler — Tempsky.

Fizyka i chemja:

H. Bohn, Leitfaden der Physik. Unterstufe. Ausgabe A. Leipzig, 1913. Quelle u. Meyer.

H. Bohn, Leitfaden der Physik. Oberstufe. 2. Auflage. Leipzig, 1913. Quelle u. Meyer.

Henniger, Lehrbuch der Chemie in Verbindung mit Mineralogie für höhere Lehranstalten. Teil I. 14. Auflage. Teil II. 18. Aufl. Bearbeitet v. M. Heidrich u. W. Franck. Leipzig-Berlin, 1926, 1928. Teubner.

Karl Rosenberg, Unterstufe der Physik für die höheren Schulen. Ausgabe B., für Realgymn., Realschulen, Reformanstalten und höhere Mädchenschulen. 11. Aufl. Leipzig, 1925. G. Freytag.

Karl Rosenberg, Lehrbuch der Physik für die oberen Klassen der höheren Schulen. Ausgabe C. für Realgymn., Oberrealschulen, Studienanstalten. 10. Auflage. Leipzig, 1926. G. Freytag.

Matematyka:

Bardey—Lietzmann, Aufgabensammlung für Arithmetik. Algebra und Analysis. Leipzig-Berlin, 1927. Teubner.

Bauer u. Ed. Hauxleden, Lehrbuch der Mathematik für Lyzeen u. höhere Mädchenschulen. I. Band. Geometrie u. Arithmetik. 6. Auflage. — II. Band. Planimetrie, Stereometrie, Trigonometrie. Braunschweig, 1927. Vichweg u. Sohn.

Geipel Dr. u. Hecht, Rechenbuch für Lyzeen u. höhere Mädchenschulen. I. Heft. Hannover, 1921. Meyer.

Dr. W. Lietzmann, Leitfaden der Mathematik. Ausgabe B. für Anstalten realer Richtung. Unterstufe. Leipzig-Berlin, 1926. Teubner.

W. Lietzmann u. Zühlke, Leitfaden der Mathematik. Ausgabe B. für Anstalten realer Richtung. Oberstufe. Leipzig-Berlin, 1926. Teubner.

Lötzbeyer u. W. Schmiedeberg, Arithmetik und Algebra. Aufbau und Aufgaben für die mittleren Klassen höherer Lehranstalten. 4. Auflage, 1927. Vichweg u. Sohn.

Lötzbeyer u. Schmiedeberg, Geometrie und geometrisches Zeichnen. Einführung in die Trigonometrie für die mittleren Klassen höherer Lehranstalten. Dresden, 1927. Ehlermann.

Lötzbeyer u. Rohrberg, Arithmetik, Algebra u. Analysis. Aufbau und Aufgaben für die Oberstufe höherer Lehranstalten. Dresden, 1929. Ehlerman.

Lötzbeyer u. Heinze. Rechenbuch für höhere Schulen in 3 Heften. Dresden, 1926. Ehlerman.

Lötzbeyer u. Rohrberg, Geometrie und geometrisches Zeichnen. Aufbau und Aufgaben für die Oberstufe höherer Lehranstalten. Dresden, 1929. Ehlerman.

Łomnicki, Tablice Logarytmiczne i trygonometryczne. Lwów.

Müller—Pietzker, Rechenbuch für die Unterklassen höherer Lehranstalten. Abt. I, für Sexta. Leipzig u. Berlin, 1912. Teubner.

Müller—Pietzker, Rechenbuch für die Unterklassen höherer Lehranstalten. Ausgabe A. u. B. Heft 2, für Quinta. Berlin-Leipzig, 1919. Teubner.

Müller—Pietzker. Rechenbuch für die Unterklassen höherer Lehranstalten. Ausgabe E. Heft 3, für Quarta. Leipzig-Berlin, 1912. [illegible]

Dla liceów:

W. Bauer u. v. Hauxleden E., Lehrbuch der Mathematik für Gymnasien. Unterstufe der Planimetrie. Braunschweig, 1912.

W. Bauer u. v. Hauxleden E., Lehrbuch der Mathematik zum Gebrauche an höheren Mädchenschulen. II. Band. Planimetrie, Stereometrie und Aritmetik. Braunschweig, 1910.

Śpiew:

Josef Hirsch, Methodik des Gesangunterrichts. Wien, 1893. Pichler Witwe u. S.

Joh. Em. Roller, Chorgesangschule. Zunächst für Lehrer und Lehrerinnenbildungsanstalten. IV. Auflage. Wien, 1908. Manzsche K. K.

Ferdinand Schur u. Robert Hertrick, Evangelisches Schulgesangbuch. Zum Gebrauch im Religionsunterricht und Schulgottesdienst. II. Auflage. Bielitz, 1900. Verlag der evangelischen Gemeinde.

Hugo Wagner, Chorgesangbuch für deutsche Mittelschulen und Lehrerbildungsanstalten. Band II u. III. Reichenberg, 1925. P. Sollers Nachfolger.

Nr. R. 622/31.

SPIS PODRĘCZNIKÓW

tymczasowo dozwolonych do użytku szkół powszechnych z niemieckim językiem nauczania w Polsce.

Religia rzymsko-katolicka:

„Biblische Geschichte“ für die katholischen Volksschulen der Erzdiözesen Gnesen u. Posen. Poznań, 1906. Księgarnia św. Wojciecha.

Ks. dr. Teofil Bromboszcz. „Katholischer Katechismus“ für Schule und Haus. Katowice, 1925. Księgarnia i Drukarnia Katolicka.

Ks. dr. Teofil Bromboszcz. „Kleiner Katholischer Katechismus“ für die Mittelstufe der Volksschulen und für den Beicht- und Kommunionunterricht. — Katowice, 1927. Księgarnia i Drukarnia Katolicka.

„Katechismus der katholischen Religion“ für das Bistum Culm. Pelplin, 1901. Kurja Biskupia.

„Katholische Religionslehre“ für die ersten drei Jahrgänge der Volksschule im Auftrage S. Eminenz des Kardinals Dr. Dalbor — übersetzt vom Domherr Prof. Dr. Albert Steuer. Poznań, 1926. Księgarnia św. Wojciecha.

„Kleiner Katechismus“ der katholischen Religion für das Bistum Culm. Pelplin, 1916. Kurja Biskupia.

„Kurze Biblische Geschichte“ für die unteren Schulklassen und zum Hausgebrauch. Katowice. Księgarnia i Druk. Katolicka.

Dr. E. Likowski, „Kurzer Römisch-katholischer Katechismus“ für die Erzdiözesen Gnesen u. Posen. Wydanie IV. Poznań, 1905. Księgarnia św. Wojciecha.

Dla szkół wydziałowych:

Dr. J. Schuster, Biblische Geschichte für katholische Volksschulen, neubearbeitet von Gustav Mey. Freiburg, Herder.

Religja ewangelicka:

Reinhard Heuer und Lic. Dr. Martin Kegel, „Das heilige Tor“. Evangelisches Religionsbuch. Ausgabe B. für Volksschulen in einem Bande. 3. durchgesehene Auflage. Breslau, 1928. Ferdinand Hirt.

R. Kersten, „Luthers kleiner Katechismus“ mit Erklärung und Wiederholungsfragen für Schule und Konfirmanten-Unterricht. Warszawa. W. Mietke.

Pastor R. Kersten, „Unser Liederbuch“. Warszawa, 1929. W. Mietke.

„Dr. Martin Luthers kleiner Katechismus“ mit Bibelsprüchen und Liederversen nebst Fragestücken und Gebeten. Łódź. S. Manitius.

Bischoff Ottobald, „Leitfaden beim Unterricht in der Geschichte der christlichen Kirche“ für evangelische Schulen. 17. Auflage, vollständig umgearbeitet und fortgesetzt v. Georg Buchwald. Leipzig, 1906. Fr. Wöller.

Pastor R. Schmidt, „Schulkatechismus“. Der kleine Katechismus Dr. Martin Luthers auf Grund der Biblischen Geschichten, für den Schulgebrauch. 2. Auflage. Łódź. S. Manitius.

Pastor R. Schmidt, „Biblische Geschichte des alten Testaments“ für evangelische Schulen u. Lehrerseminarien zusammengestellt. Łódź, 1924.

Gottfried Smend, „Der Himmelsweg“, ein Stoffbuch für die kirch-

liche Unterweisung in der unierten evangelischen Kirche Polens. I. Teil: Unser Grund. Poznań, 1925. Lutherverlag.

Język polski:

Ferdinand Lang. „Grammatik der polnischen Sprache". Bydgoszcz, 1926. Johnes Buchhandlung.

Język francuski:

Kielski Bolesław. Lecons de français. 1-e année. Avec vocabulaire francais-allemand. Lwów, 1928. K. S. Jakubowski.

Kielski Bolesçaw. Dtto. 2-e année. Avec vocabulaire francais-allemand. Lwów, 1929. K. S. Jakubowski.

Dinnler — Leschhorn — Schulze. Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe a. Teil I.

Dinnler — Leschhorn — Schulze. Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe a. Teil II.

Dinnler — Leschhorn — Schulze. Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Ausgabe a. Teil II. Oberstufe.

Dinnler — Leschhorn — Schulze. Französisches Unterrichtswerk für Mittelschulen. Abriss der französischen Grammatik.

Język niemiecki:

Arbeitsschulfibel für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. Bearbeitet vom Bezirks-Lehrerverein „Netzegau". Bydgoszcz. 1925. W. Johne.

Deutsches Lesebuch. I. Teil. Zum Gebrauch in sämtlichen Schulgattungen Polens. Bearbeitet von Schlesischen Schulmännern. 4. Auflage. Beuthen. 1928. „Katolik".

Deutsches Lesebuch. II. Teil. Zum Gebrauch in sämtlichen Schulgattungen Polens. Bearbeitet von Schlesischen Schulmännern. 3. Auflage. Beuthen. 1928. „Katolik".

Hauptmann E., Moja niemiecka książka. Cz. III. Łódź-Warszawa, 1918. Fischer. Wende Sp.

Leder A., Deutsches Lesebuch für mehrklassige Schulen. I. Teil. 6. Auflage. Łódź, 1924. Fischer.

Leder Ar., Deutsches Lesebuch für mehrklassige Schulen. II. Teil. 4. Auflage. Łódź, 1921. Fischer.

Lesebuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. Teil I. herausgegeben vom Landesverband deutscher Lehrer und Lehrerinnen in Polen. Bydgoszcz, 1925. Johne.

Lesebuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. Teil II. herausgegeben vom Landesverband deutscher Lehrer und Lehrerinnen in Polen. Bydgoszcz, 1925. Johne W.

Eckhardt Lullwitz. Fröhlicher Anfang. Frankfurt a. M. 1919. Diesterweg.

Regeln für die deutsche Rechtschreibung nebst Wörterverzeichnis. Berlin 1928. Weidmann.

Regeln für die deutsche Rechtschreibung nebst Wörterverzeichnis. Grosse Ausgabe. Wien u. Leipzig, 1928. Österreichischer Bundesverlag.

Geografja:

Willi Demaschke, „Polen, ein erdkundliches Arbeits- u Lesebuch." Bydgoszcz, 1925. Dittmann.

Heiderich Güttenberger, Österreichische Schulgeographie". III. T. 7. Auflage. Wien, 1930. Hölzel.

Heiderich Richter, „Lehrbuch der Erdkunde" für die deutschen Mittelschulen in der Czechoslovakischen Republik. Für die I. Klasse der Mittelschulen. Brünn, 1923. Rudolf Rohrer.

Heiderich Richter, „Lehrbuch der Erdkunde" — für die deutschen Mittelschulen in der Czechoslovakischen Republik. II. Teil, für die II. Kl. der Mittelschulen. Brünn, 1923. Rudolf Rohrer.

Rachunki:

A. Kranz, „Rechenaufgaben" für Volksschulen, nach den minist. Lehrplänen. Teil I. Erstes Schuljahr. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin, 1929. Księgarnia św. Wojciecha.

A. Kranz, „Rechenaufgaben" für Volksschulen, nach den minist. Lehrplänen. Teil IV. Viertes Schuljahr. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin, 1929. Księgarnia św. Wojciecha.

A. Kranz, „Rechenaufgaben" für Volksschulen, nach den minist. Lehrplänen. Teil III. Drittes Schuljahr. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin, 1929. Księgarnia św. Wojciecha.

A. Kranz, „Rechenaufgaben" für Volksschulen, nach den minist. Lehrplänen. Teil IV. Viertes Schuljahr. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin, 1929. Księgarnia św. Wojciecha.

Śpiew:

Kersten R., Unser Liederbuch. Warszawa, 1929. Verlag der Buchhandlung W. Mietke.

Runge — Gast — Gusinde, „Singefibel" für Schlesien. Ausgabe M. Schlesien (Unterstufe) für 4—8-klassige Volksschulen. Berlin. Trowitzsch u. Sohn.

Nr. R. 622/31.

121

RUCH SŁUŻBOWY

Wydział Oświecenia Publicznego.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 17. sierpnia 1931 r. Nr. B. P. 6206/31 przeniósł Dr. Ernesta

Farnika, okręgowego wizytatora szkół w V. st. sł. na własną prośbę z dniem 1. września 1931 r. w stan spoczynku.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł w stan nieczynny Jana Żemełkę okręg. wizytatora szkół w V. st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na mocy art. 54 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. (Nr. B. P. 5927'31).

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł w stan nieczynny Szczyrbę Alojzego adjunkta kancelaryjnego w IX. st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na mocy art. 54 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. (Nr. B. P. 5929/31).

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł w stan nieczynny Józefa Bartoszka, rejestratora w XI. st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na mocy art. 54 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. (Nr. B. P. 5929/31).

Szkolnictwo średnie.

Mianowani:

Przybyłowska Krystyna nauczycielką w gimnazjum miejskiem w Król.-Hucie.

Przeniesieni:

Ludwik Ostrzeszowski z gimnazjum matem.-przyrodn. w Król.-Hucie do gimnazjum państwowego klasycznego w Król.-Hucie, Batorski Marjan z gimnazjum państwowego w Rybniku do gimnazjum państwowego klas. w Cieszynie; Dr. Kazimierz Popiołek z państwowego gimnazjum klas. w Cieszynie do państwowego gimnazjum w Rybniku; Drożdż Leon z państwowego gimnazjum w Katowicach do państwowego gimnazjum w Mikołowie; Zając Jan z gimnazjum komunalnego w Rudzie do innego Kuratorjum.

Zwolnieni:

Brzozowska Anna z Król.-Huty, Herlicki Stefan z Rudy Śl., Szeliski Józef z Lublińca, Lehman Franciszek z Król.-Huty, Tylek Andrzej z Katowic, Curyłówna Marja z Tarn.-Gór, Szymańska Czesława z Tarn.-Gór, Sławiński Marjan z Mysłowic, Śliwowska Teresa z Mysłowic, Różycki Eugenjusz z Mikołowa, Kosyrczyk Leon z Mikołowa, Kałuża Paweł z Katowic, Stafiej Stanisław z Król.-Huty, Szczygieł Ludwik z Bielska.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani:

Baszczyński Józef z Międzyświecia kierownikiem szkoły w Pogórzu, Wilczek Jan z Pruchnej kierownikiem szkoły w Pruchnej, Więcław Władysław z Woli kierownikiem szkoły w Woli, Pytel Karol z Kisielowa kierownikiem szkoły w Zabrzegu, Żwak Karol z Mysłowic kierownikiem szkoły w Rakowie, Reczek Rudolf z Bzia Zameckiego kierownikiem szkoły w Ornontowicach, Marcy Gerhard kierownikiem 3-kl. szkoły w Bijasowicach; Bułówna Zofja nauczycielką w Imielinie.

Przeniesieni:

Wrużkowiak Ignacy ze Zgoni do Zawiści, Chmura Stanisław z Brzezinki do Roździenia, Lukas Robert z Gostyni do Łazisk Górnych, Tomczyk Paweł z Panewnika do Małej Dąbrówki, Wyrobek Karol z Król.-Huty do Imielina, Kurz Rudolf z Chorzowa do Jankowic, Gembołyś Walerjan z Łazisk Górnych do Piotrowic, Makulikowa Marja z Mysłowic szk. I. do szkoły II., Krwawiczówna Michalina z Pawłowic do Łazisk Dolnych, Maćkowski Stefan z Borowej Wsi do Tych, Szczerba Józef z Borowej Wsi do Panewnika, Zieliński Roman z Wyr do Brzezinki, Studnicki Jan z Now.-Hajduk do Szarleja, Philipp Stefan z Król.-Huty do Starego Bierunia, Cienciałówna Władysława z Roztropic do Jasienicy, Kappówna Hilda z Zarzecza do Bielska, Mikuła Władysław z Czechowic do Bielska, Stroka Franciszek z Ligoty do Iłownicy, Białoń Paweł z Czechowic do szkoły im. Król. Jadwigi, Szotkowski Henryk z Zarzecza do Iłownicy, Hoch Samuel z Wapienicy do Roztropic, Koziełek Jan z Bąkowa do Jasienicy, Pałka Eugenjusz z Chybia do Czechowic, Wąsowiczówna Janina z Janowa do Pawłowic, Czyż Alojzy z Iłownicy do Jaworza, Starzakówna Klementyna z Jasienicy do Ligoty, Jarończyk Aleksander z Kopciowic do Kolonji Boera, Lubczyk Józef z Mysłowic do Słupnej, Jeżowicz Jan z Kaczyc do Pogwizdowa, Dudzianka Amalja z Bojszowy Now. do Panewnika, Klimas Tomasz z Żwakowa do Imielina, Stroemichówna Janina z Rudy Śl. do W. Hajduk, Wilkówna Bronisława z Czerwionki do Knurowa, Markówna Agnieszka z Szarleja do Kochłowic, Waingartówna Wiktorja z W. Hajduk do Rudy Śl., Sztuła Józef z Katowic do Rybnika, Ożdżyński Mieczysław z Kozłowej Góry do Tarn.-Gór, Godekówna Antonina z Łazisk Gór. do Borowej Wsi, Mrowcówna Zofja z Kryr do Łazisk Górnych, Stanclikówna Wanda z Nowego Bytomia do Czuchowa, Strączykówna Marja z Żuchowa do Reptów Starych, Gębka Jan z Szerokiej do Zgoni, Kalczyńska Wanda z Świerczyńca do Imielina, Wawrzecka Marja z Ornontowic do Paniowy, Złąkiewiczówna Eugenja z Zgoni do Podlesia, Suchoniówna Marja z Rydułtowych do Goczałkowic, Turowiczówna Jadwiga z Wartogłowic do Małej Dąbrówki, Jałowiecka Anna z Pawłowic do Ornontowic, Filipkówna Stefanja z Szerokiej do Jaśkowic, Słowikówna Florentyna z Giszowca do Huty Huberta, Hoffmanówna Helena z Połomii do Żytnej, Płonka Józef z Kończyc Małych do Zebrzydowic, Janicka Marja z Chełmu Wiel. do Mysłowic, Płonczanka Franciszka z Rydułtowych do Żor, Hausnerówna Elżbieta z Boguszowic do Król.-Huty, Bogacz Józef z Rydultowych szk. III. do szk. I., Hausnerówna Helena z Boguszowic do Król.-Huty, Moskal-Morliński Mieczysław z Rydułtowych szk. III. do szk. II., Jędrosek Jerzy z Gaszowic do Zebrzydowic, Bodziachowski Wacław z Kokotka do Bytkowa, Krajewska Olga z Zebrzydowic do Rybnika, Stefaniakówna Antonina z Lipin Śl. do Boguszowic, Schneidrówna Hermina z Biertultowych do Chełmu Wielkiego, Żemełkówna Ema z Siemianowic do Rybnika, Obara Bolesław z Bytkowa do Kokotka, Lechówna Julja z Podlesia do Mikołowa, Kajtochówna Janina z W. Piekar do Nowego Bierunia, Sadlejówna Henryka z Kochanowic do Lublińca, Reginek Karol z Miasteczka do Lasowic, Pieczka Otman z Lipin do Chro-

paczowa, Hołyszówna Marja z W. Hajduk do Chałupek, Exner Tadeusz z Brzozowic do Rudy Śl., Mitkówna Marja z Czerwionki do Bogunic, Płomiński Władysław z Bielszowic do Nowego Bytomia, Broda Karol z Hażlach do Kozakowic Doln., Mieczkowska Helena z Katowic ze szkoły św. Barbary do szkoły św. Jadwigi, Bubik Erwin z Zebrzydowic do Cieszyna, Wybraniec Jan z Cieszyna do Kisielowa, Kiernas Jan z Nikiszowca do Janowa, Szotkowski Władysław z Koniakowa do Wisły, Wójcik Stefan z Pasieczki do Ścierń, Ciupek Paweł z Golasowic do Bładnicy, Jeleń Jan z Brzezinki do Mysłowic, Brożek Ludwik z Skoczowa do Cieszyna, Durajówna Bronisława z Chropaczowa do Szarleja, Świtała Paweł z Starej Wsi do Jaroszowic, Sikorzanka Franciszka z Boguszowic do Chropaczowa, Wydra Gerhard z Tych do Biertułtowic, Tokarz Franciszek z Kol. Boera do Król.-Huty, Czyżykówna Marja z Bobrownik do Wizmy pow. Łomża, Wajdówna Feliksa z Imielina do Kuratorjum Krakowskiego, Kubesówna Franciszka z Imielina do Kuratorjum Krakowskiego, Mrozkówna Marja z Wisły szk. III do szkoły IV,

Przeniesieni w stan spoczynku:

Ks. Dr. Wrzecionko Rudolf z Cieszyna na mocy art. 28, Cichy Paweł z Kozakowic na mocy art. 28, Poloczek Jan z Bładnic Dolnych na mocy art. 28, Fiala Karol z Cieszyna na mocy art. 28, Kellner Eugenjusz z Bielska na mocy art. 28, Kukuczka Jan z Goławca na mocy art. 29, Hrabin Kazimierz z Tych na mocy art. 60.

Zwolnieni:

Biolik Teofil z Nowego Bytomia na podstawie art. 69 i 71, Stanisława z Kołodziejów-Szybińska z Świerklańca z powodu zawarcia związku małż., Mieczysława z Węglarzów Niewiarowska z Krzyżkowa z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Anna z Rudów Halaszkowa z Knurowa z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Zajdlerówna Ludwika z Bielszowic z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Pałczyńska Marja z Bykowiny na podstawie art. 69 i 71, Czernikówna Helena z Król.-Huty na podst. art. 69 i 71, Gertruda z Pustowków Kuhnelowa z Orzegowa na własne żądanie, Wiatrówna Wanda z Goduli z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Marja z Sadowskich Pogodowa z Nowego Bytomia z pow. zawarcia związku małż., Glombik Wilhelm z Nowego Bytomia na podstawie art. 69 i 71, Burzyński Jerzy z Łagiewnik Śl. na podstawie art. 69 i 71, Kozłowska Marja z W. Piekar z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Szarzecówna Amalja z Bielska z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Kopaczówna Adela z Roździenia z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Kuczerówna Gertruda z W. Hajduk z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Mermerówna Marja z Rowienia z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Niechciał Władysław z Psarów na podst. art. 69 i 71, Janina z Stangretów Święchowa z Woźnik z powodu zawarcia zw. małż., Jadwiga Bayerówna z Mysłowic na własną prośbę, Paweł Basista z Nikiszowca na własną prośbę, Katarzyna Jaeckel z Mysłowic na własną prośbę, Jordanowski Franciszek z Siemianowic na podst. art. 69 i 71, Chruścicka Janina z Marklowic na podst. art. 69 i 71, Marja z Magierów Magierowa z Wielopola

z pow. zawarcia zw. małż., Lubczyk Filip z Lublińca na podst. art. 69 i 71, Zubrzycka Elżbieta z Rybnika na podst. art. 69 i 71, Głowacki Teofil z Raszczyc na podst. art. 69 i 71, Filanowska Amalja z Rybnika na podst. art. 69 i 71, Wojtasiewicz Wacław z Chorzowa na podst. art. 69 i 71, Doening Zygmunt z Siemianowic na podst. art. 69 i 71, Zimnalówna Aniela z Katowic-Dąb z pow. zawarcia związku małż., Kolasińska Anna z Załęskiej Hałdy z pow. zawarcia związku małżeńskiego, Rzepianka Janina z Siemianowic z pow. zaw. związku małż., Kossowska Klotylda z Bogucic z pow. zaw. związku małż., Piotrowska Zofja z Chorzowa na podst. art. 69 i 71, Kamieniecka Marja z Katowic na podstawie art. 69 i 71, Schanclówna Felicyta z Bielska na podst. art. 6 pnkt. umowy, Kastalska Małgorzata z Katowic na podst. art. 29, Parusel Helena z Katowic na własne żądanie, Rosenbóschówna Jadwiga z powodu zawarcia związku małż., Przystaś Czesław z Katowic na własne żądanie, Cieślarówna Małgorzata z Bielska na podstawie 6 pkt. umowy, Głowacka Emilja na podst. art. 69 i 71, Węgrzynówna Stanisława z Kochłowic na podst. art. 69 i 71, Świbianka Gertruda z Cieszyna z powodu zawarcia związku małż., Rupala Roman z W. Hajduk, na podst. art. 71, Siwówna Agnieszka z Huty Huberta na podst. art. 71, Robak Ema z Lipin Śl. na podst. art. 67, Chmielówna Helena z Szarleja z pow. zawarcia związku małż., Sołtysikówna Marja z Rudy Śl. z pow. zawarcia zw. małż., Krzanowski Adam z Łazisk Średnich na podst. art. 69 i 71, Dudka Zygfryd z Frydku na podst. art. 69 i 71, Stoeger Stefan z Kamionki na podst. art. 69 i 71, Matlakówna Marja z Bierunia Starego na podst. art. 69 i 71, Mazurówna Hermina z Kokoszyc na własne żądanie, Sojecka Anna z Bielska z pow. zawarcia związku małż., Popiółkówna Joanna z Bierunia Nowego na podst. art. 69 i 71, Raś Ludwik z Krasowych na podst. art. 69 i 71, Kowalska Marja z Zazdrości na podst. art. 69 i 71, Kozłowski Mieczysław z Jaśkowic na podst. art. 69 i 71, Chromik Robert z Zarzecza na podst. art. 69 i 71, Sojkówna Hildegarda z Murcek na podst. art. 69 i 71, Jeszka Augustyn z Małej Dąbrówki na podst. art. 69 i 71, Lipka Wilhelm z Janowa na podst. art. 69 i 71, Mrugacz Marjan z Mysłowic na podst. art. 69 i 71, Pojdzianka Anna z Wisły Wielkiej na podst. art. 69 i 71, Dziuba Stanisław z Bzia Górnego na podst. art. 69 i 71, Kachlikówna Stanisława z Kryr na podstawie art. 69 i 71, Pągowski Tadeusz z Ochojca na podst. art. 69 i 71, Firlówna Daniela z Mysłowic na własne żądanie, Białkówna Kazimiera z Zebrzydowic na podst. art. 67, Jakubasówna Zbigniewa z Nikiszowca na podst. art. 69 i 71, Rymerówna Bronisława z Lipin Śl. na własne żądanie.

Wydaleni:

Konieczna Małgorzata z Świętochłowic na podst. art. 80, Drewniokówna Anna z Król.-Huty na podst. art. 80, Bialas Aniela z Król.-Huty na podst. art. 80, Sommerówna Gertruda z Katowic na podst. art. 82, Bergerówna Helena z Katowic na podst. art. 82, Jaiszczokówna Paulina z Król.-Huty na podst. art. 122, Irrek Marta z Król.-Huty na podst. art. 82, Nieradzik Emanuel z Król.-Huty na podst. art. 82, Szafraniec Walerja z Król.-Huty na podst. art. 82, Barysch Paweł z Świętochłowic na

podst. art. 82, Grzegorz Aniela z Świętochłowic na podst. art. 80, Derballa Henryk z Wielkich Hajduk na podst. art. 82, Schitting Marja z Bielszowic na podst. art. 82, Przybilla Helena z Król.-Huty na podst. art. 82, Eckert Leon z Król.-Huty na podst. art. 80, Kammler Elżbieta z Król.-Huty na podst. art. 82, Holletschek Walerjan z Nowej Wsi na podstawie art. 82, Milzig Edyta z Król.-Huty na podst. art. 122, Machnig Józef z Król.-Huty na podst. art. 82, Hoffman Hermina z Król.-Huty na podst. art. 82, Chorusówna Anna z Król.-Huty na podst. art. 122, Gęsior Jan z Król.-Huty na podst. art. 82, Kolakowska Małgorzata z Król.-Huty na podst. art. 82, Kulikówna Franciszka z Wielkich Hajduk na podst. art. 122, Strauch Antonina z W. Hajduk na podst. art. 122, Bartel Jadwiga z Król.-Huty na podst. art. 80, Myrtek Marta z Król.-Huty na podst. art. 80, Wawersig Paweł z Król.-Huty na podst. art. 122, Krawczyk Jerzy z Król.-Huty na podst. art. 122, Bronny Emil z Lipin Śl. na podst. art. 122, Hanke Paweł z Świętochłowic na podst. art. 122, Scholz Eryk z Król.-Huty na podst. art. 122, Lazarek Józef z Król.-Huty na podst. art. 122.

Ustanowienie składu Komisji Dyscyplinarnej przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na okres od 30. maja 1931 r. do 29. maja 1934 r.

Wydział Oświecenia Publicznego.

Komisja Dyscyplinarna przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim dla urzędników i niższych funkcjonarjuszów z etatu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego została ustanowiona na okres 3-letni od 30. maja 1931 r. do 29. maja 1934 r. w następującym składzie:

I. Reskryptem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4. maja 1931 r. Nr. O. P. 2044/4:
   a) Przewodniczącym Komisji:
      1. **Józef Bartel,** Naczelnik w V. st. sł.,
   b) zastępcami przewodniczącego:
      1. **Dr. Witold Banaszkiewicz,** Naczelnik Wydziału,
      2. **Dr. Zygmunt Robel,** Naczelnik Wydziału.

II. Reskryptem Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2. maja 1931 r. — L. B. P. 4188/31.:
   a) członkami wymienionej Komisji:
      1. **Paweł Pszczółka,** okręgowy wizytator szkół w V. st. sł.
      2. **Dr. Marjan Koczwara,** radca wojewódzki w VI. st. sł.,
      3. **Mgr. Tadeusz Len,** referendarz w VII. st. sł.

III. Reskryptem Pana Wojewody Śląskiego z dnia 30. listopada 1928 r. L. Pr. 4324/50:
   a) rzecznikiem dyscyplinarnym przy Komisji Dyscyplinarnej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:
      1. **Jan Podgórski,** radca wojewódzki w VI. st. sł.
   b) zastępcami rzecznika:
      1. **Leopold Juzwa,** radca wojewódzki,
      2. **Stefan Cwojdziński,** radca wojewódzki,
      3. **Dr. Juljan Kulczycki,** referendarz w VII. st. sł.

122

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego rozpisuje konkurs na następujące posady:

1. Kierownika 3-kl. publ. szkoły powszechnej **w Godowie,** okręg Rybnik III (stanowisko połączone z organistostwem);
2. kierownika 3-kl. szkoły powszechnej **w Kochanowicach,** pow. Lubliniec, (mieszkanie urzędowe). Stanowisko to jest organicznie związane z organistostwem.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego do dnia 15-go października 1931 r.

123

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

W roku szkolnym 1931/32 posiadają następujące szkoły w Województwie Śląskiem prawa zakładów państwowych, nadane przez Ministerstwo W. R. i O. P.:

1. Prywatne gimnazjum żeńskie SS. Urszulanek w Rybniku — pełne prawa.
2. Prywatne Seminarjum naucz. żeńskie Ubogich SS. Szkolnych de Notre Dame — niepełne prawa.
3. Prywatne Seminarjum naucz. koedukacyjne ewangelickie — pełne prawa.

Ponadto Wydział Oświecenia Publicznego reskryptem L. O. P. II-753/5 z dnia 7. VII. 1931 r. przyznał prawo publiczności na rok szkolny 1931/32 Prywatnej żeńskiej szkole powszechnej i wydziałowej z językiem wykładowym niemieckim Ubogich SS. Szkolnych de Notre Dame w Bielsku z ograniczeniem tego prawa do uczenic własnego zakładu.

124

KOMUNIKATY.

L: O. P. I. - 753 5 1931 r. W. O. P.

Warsztaty Stowarzyszenia Niewidomych.

Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na warsztaty Stowarzyszenia niewidomych Województwa Śląskiego, wytwarzające wyroby szczotkarskie i koszykarskie i poleca warsztaty te uwzględniać przy zakupach.

Zamówienia kierować należy do Stowarzyszenia **Królewska-Huta ul. Głowackiego 5** lub do Składnicy w **Katowicach, ul.** Słowackiego **31.**

Schronisko noclegowe dla szkolnych wycieczek w Borysławiu.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że Zarząd Fundacji Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia oddał do dyspozycji wycieczek szkolnych lokal na 60 osób, który może służyć jako bezpłatne schronisko

noclegowe w miesiącach: maju, czerwcu, wrześniu i ewent. październiku każdego roku. Wycieczki winny zgłaszać się uprzednio do Zarządu.

Historja muzyki.

Ukazało się nowe, trzecie z kolei wydanie wartościowej książki dr. Józefa Reissa p. t. **Historja muzyki w zarysie.** Nowe to wydanie uległo tak daleko idącym zmianom, że zjawia się jako nowa niemal praca, obejmująca przeszło 700 stronic dużego formatu, t. j. dziesięć arkuszy więcej, niż wydania poprzednie.

Książka dr. Reissa ma słusznie już ustaloną opinję, jako wyczerpujący, doprowadzony do ostatniej chwili, podręcznik dziejów muzyki, zestawiający w sposób rzeczowy i stylistycznie prosty najistotniejsze, najważniejsze wiadomości ze swego zakresu.

Podręcznik pojęty jest zupełnie nowocześnie, prócz wyczerpującego a treściwego zarysu dziejów muzyki i przewijających się w tych dziejach prądów i systematów, przynosi mocno narysowane tło socjologiczne, uwzględniając związek rozwoju muzyki z kulturą ogólną i prądem życia.

„Historja muzyki" Reissa, nieodzowna w rękach polonisty, neofilologa i historyka, jest także doskonałym podręcznikiem dla uczniów wyższych klas gimnazjalnych, gdyż szczególnie obszernie uwzględnia muzykę rodzimą, nie pomijając z nowszych twórców żadnego wybitniejszego nazwiska. Z tego też względu winna zainteresować szersze koła czytelników. (Nakład Gebethnera i Wolffa. Cena zł. 20,—).

W sprawie popierania ogrodów szkolnych.

Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę kierowników szkół i ogółu nauczycielstwa szkół powszechnych na wydawnictwo Towarzystwa Popierania Ogrodów Szkolnych p. t. „Szkolne Uprawy Zagonkowe".

Broszurę nabyć można w Towarzystwie Popierania Ogrodów Szkolnych w **Warszawie**, Aleja Szucha 23, gmach Ministerstwa W. R. i O. P. II. piętro, pokój Nr. 45.
